



41,5 procent af cheferne føler sig generet af politisk indblanding.  
Hvordan kan politikerne få indflydelse uden at træde på cheferne?

trivselsundersøgelse side 12-14

# kommunen

politik fra rødderne mandag 06. februar 2017 · nr. 03 · 60. årgang



## Kommuner og regering strides om kystsikring

teknik & miljø side 3 + 18-19

FOTO: JAN SOMMER / POLFOTO

### Fornuft eller formynderi?

Bornholm forbyder  
3. halvleg, og nu  
raser debatten.

**sundhed** side 8-9

### Forskelle i forventet

levetid  
skævvrider udligning  
med op til 100  
millioner kroner.

**økonomi** side 6

### Kom med bagom

Tønders Venstre-  
borgmester, der har  
opkaldt sin hund efter  
Villy Søvndal.

**interview** side 10-11



Kommuner kan lukke rockerborge

Kommuner får i fremtiden mulighed for at lukke gene-rende rockerborge, der skaber utryghed for de om-kringboende. Det fremgår af den bandepakke, justits-minister Søren Pape Poulsen (K) har præsenteret. Der er dog en række begrænsninger, da et eventuelt forbud ikke må stride mod grundlovens ret til forsamlingsfri-hed eller menneskerettighedserklæringen. Et forbud kan derfor kun gælde i tre måneder, og der skal være en objektiv vurdering af, om rockerborgen medfører støj-eller trafikgener eller personer i bygningen begår kri-minalitet eller opfører sig truende.

Hvert fjerde byråd siger nej til lønstigning

Hvert fjerde byråd - 23 ud af 98 - har sagt pænt nej tak til en lønstigning, som byrådsmedlemmerne ellers hav-de kunnet indkassere, fordi borgmestervederlaget er blevet hævet. Det er Folketinget, der har besluttet at hæve borgmestrenes løn, og da byrådsmedlemmernes løn er bestemt som en andel af den, ville de automatisk have fået mere i lønningsposen, hvis ikke de selv frabad sig det. 23 byråd endte altså med at afvise en stigning, 3 valgte en mellemvej med mindre stigninger, og de re-sterende 72 byråd og alle 5 regionsråd gjorde ikke no-get aktivt og kan derfor se frem til en stigning.



Lars Krarup  
@krarup\_lars



Tankeeksperiment: Køb en brugt bil for 40.000 med stor risiko for efterregning. Eller. Køb en ny bil for 55.000? #dkpol #politiskole

KL: Drop nu de skemaer

Beskæftigelsessystemet er blevet for kafkask og bør gennemgås med en tættekam for at rydde ud i de man-ge regler, der udgør barrierer for at få folk i arbejde. Det siger formanden for KL’s Arbejdsmarkeds- og Erhvervs-udvalg, Aalborg-borgmester Thomas Kastrup-Larsen (S) til Avisen.dk:

- Vi skal hurtigst muligt i gang med en gennemgriben-de forandring af hele beskæftigelsessystemet, så vi kan få fokus på det væsentligste, nemlig at få de ledige ud i arbejde i stedet for at have fokus på alle mulige proce-durer og opfølgning på, om folk bliver indkaldt til sam-tale på det rigtige tidspunkt.

Hjertestartere har for kort åbningstid

Et hjertestop er altid alvorligt, men i nogle kommuner bliver det endnu mere farligt, hvis det sker i døgnets sene timer. Mens 109 ud af 187 registrerede hjertestar-tere i Haderslev Kommune er tilgængelige døgnet rundt, gælder det samme kun for 56 ud af 182 registre-rede hjertestartere, hvis man kører over kommune-grænsen til Aabenraa. Det viser en gennemgang på hjer-testarter.dk, som Kristeligt Dagblad har foretaget. Der er generelt store forskelle på tilgængeligheden, hvis man



Danmark stryger ind på en kedelig førsteplads som det land i Norden, hvor flest voksne ryger daglig og oftest drikker alkohol, viser en fællesnordisk undersøgelse. Alkohol & Samfund og TrygFonden er i øjeblikket i gang med en kam-pagne, der skal sætte fokus på alkohol på arbejdspladsen og de kommunale tilbud til alkoholbehandling.

Foto: Mads Nissen / Polfoto

sammenligner hjertestarternes åbningstid, men på landsplan er kun fire ud af ti registrerede hjertestartere tilgængelige døgnet rundt. Det er et problem, fordi halv-delen af alle hjertestop sker udenfor hjertestarternes ‘åbningstid’, og Hjerteforeningen opfordrer derfor kom-munerne til at tage mere ansvar og “spytte i kassen, så hjertestarterne kan blive gjort tilgængelige 24/7”.

Minister vil se på arbejdsgange

Økonomi- og indenrigsminister Simon Emil Ammitz-bøll (LA) vil udvælge to kommuner, der skal have hjælp til at få foretaget en kritisk gennemgang af deres administration og arbejdsgange. Kommunerne skal selv søge om at deltage, og tiltaget bliver iværksat, ef-ter at Simon Emil Ammitzbøll fremsatte tilbuddet på



“Efter et halvt år kan vi konstatere, at der kun er kommet 166 IGU-forløb i gang, så vi er meget langt fra målet. Det er utrolig vigtigt, at virksomhederne vågner op”.

Thomas Kastrup-Larsen, formand for KL’s Arbejdsmarkeds- og Erhvervsudvalg, vil have private firmaer til at gøre en større indsats for at få flygtninge i job.

76,9 %

af de danske børn gik i folkeskolen i 2016, viser de nyeste tal fra Danmarks Statistik. Det var et fald på 0,5 procent fra året før, og dermed har folkeskolen mistet elever ti år i træk, mens privat- og friskoler er vokset i samme periode.

KL’s Kommunaløkonomisk Forum (KØF). På KØF til-bød Ammitzbøll, at Økonomi- og Indenrigsministeriet ville betale for at få lavet en gennemgang i de kommu-ner, der ønskede det, men det er altså blevet kogt ned til to kommuner nu, oplyser Økonomi- og Indenrigs-ministeriet.

Landkommuner uenige om sommerhuse

Der har været en livlig diskussion om, hvorvidt tyskere, nordmænd og svenskere skal have lov til at købe som-merhus i Danmark, siden regeringen lagde op til at gøre det muligt i udvalgte områder af landet. I “sommerhus-kommunerne” på den jyske vestkyst er der ikke opbak-ning til forslaget, viser en rundspørge foretaget af som-merhussøgemaskinen Campaya.dk. Mens borgmestre-ne i Ringkøbing-Skjern, Lemvig og Varde siger klart nej, har Lolland besluttet at være en del af forsøgsordnin-gen, og Vesthimmerlands Kommune er også positivt stemt.

# Regeringen afviser fond til kystsikring

Princippet om, at den enkelte grundejer selv skal betale for kystsikring, står fast, siger miljø- og fødevareminister Esben Lunde Larsen (V). Til gengæld vil staten gerne påtage sig et større ansvar for koordinering.

## o finansiering

Af Susanne Sayers

susanne@kommunen.dk

Det er grundejernes egen opgave at sikre sig, hvis de vil

vareminister Esben Lunde Larsen (V), som ikke har i sinde at fravige princippet.

Debatten om, hvem der skal dække det stigende behov for kystsikring økonomisk, er blusset op igen ikke mindst efter stormfloden den 4. januar. Både Enhedslisten og Alternativet har foreslået en national fond, og samme holdning har KL.

Men ministeren afviser.

- Jeg har sat gang i et hurtigarbejdende udvalg, som blandt andet fordømsfrit skal kigge på finansieringsmodeller og være klar inden sommerferien. Men det vil stadig være den enkelte grundejer, som skal betale, og regeringen siger også nej til en kystfond, siger Esben Lunde Larsen.

Ministeren mener, at sådan en fond kun vil medføre mere bureaukrati, og han tilføjer, at borgere, som bosætter sig i kystkommuner, bør være klar over, at det kan betyde udgifter til kystsikring.

Dermed er der lagt op til fortsat slagsmål om, hvordan de 75 danske kystkommuner bedst beskytter sig mod de stigende vandstande og ero-

undgå at blive ramt, når vinterstormene buldrer ind mod de danske kyster, æder af skrænter og truer med stormflod.

Det fastslår miljø- og føde-

sionen ved særlig de nord- og vestvendte kyster.

## Dansk særstilling

Den danske regel om, at grundejeren selv betaler, står i modsætning til reglerne i blandt andet Tyskland, Holland og Storbritannien. Her er det først og fremmest staten, som bidrager for at sikre, at store værdier ikke går tabt. I Danmark er det kun beskyttelsen af Vestkysten, som er en statslig opgave.

Det kan aflæses økonomisk. Hvor et land som Holland med langt mindre kystlinje end Danmark årlig bruger omkring 2,4 milliarder kroner på at sikre mod erosion og stormflod, bruger den danske stat godt 100 millioner kroner.

Reglen om, at den enkelte grundejer selv skal sikre sig, gør det svært at få ordentligt skub i kystsikringen, siger Jørn Pedersen (V), som er formand for KL's teknik- og miljøudvalg.

- Der er behov for store og sammenhængende projekter, sådan som også Kystdirektoratet har påvist i sin rapport. Ellers flytter man bare proble-



**"Der er behov for store og sammenhængende projekter, sådan som også Kystdirektoratet har påvist i sin rapport. Ellers flytter man bare problemet til naboen, eller vandet kommer bagom og udenom, som vi også har set det. Men de projekter forsinkes af slagsmål om betalingen og ansvarsfordelingen."**

Jørn Pedersen, KL



**Esben Lunde Larsen (V) afviser blankt ideen om en fond til finansiering af kystsikring. En fond vil give øget bureaukrati, og desuden bør borgere, som bosætter sig i kystkommuner, være klar over, at det kan betyde udgifter til kystsikring, mener han.**

Foto: Jens Dreising / Polfoto

met til naboen, eller vandet kommer bagom og udenom, som vi også har set det. Men de projekter forsinkes af slagsmål om betalingen og ansvarsfordelingen. Her ville en kystfond kunne lægge pengene ud, så et projekt, alle i øvrigt er enige om, kan komme i gang. Så må vi tage spørgsmålet om fordeling af betalingen efterhånden, siger Jørn Pedersen.

KL efterlyser også, at staten i langt højere grad påtager sig et ansvar for at prioritere, hvor og hvordan de nødvendige kystsikringer bliver udført. Her er ministeren mere positiv.

- Jeg har svært ved helt at forstå, at to kommuner ikke bare kan tale sammen, men hvis de har brug for det, vil staten gerne gennem Kystdirektoratet facilitere helheds-

løsninger, hvis kommunerne efterspørger det, siger Esben Lunde Larsen.

En egentlig prioritering ønsker han derimod ikke gjort til en statslig opgave.

- Hvis en borger for egen regning ønsker at beskytte sin ejendom og det kan gøres kystteknisk forsvarligt, så skal borgeren have lov til det.

» Læs også baggrund side 18-19

# Kommunernes stressbehandling stritter i alle retninger

Manglende effektmålinger og målrettede tilbud til borgere med stress er normen i de fleste danske kommuner, viser undersøgelse.

## ○ forskel

Af Jens Holm  
red@kommunen.dk

Kun en tredjedel af de danske kommuner har specifikke tilbud, der er målrettet til borgere med stress. Det viser en stikprøveundersøgelse, der er foretaget af forsknings-

heden Center for Psykisk Sundhedsfremme (CFPS) på Københavns Universitet (KU).

- Vi har kigget på 33 udvalgte kommuner i Danmark, og det ser ikke lovende ud. Stressbehandling er overset. Der er behov for et let tilgængeligt, simpelt, ensartet og effektivt stressapparat i kommunerne, siger Christian Gaden Jensen, centerleder for CFPS og ph.d., postdoc ved KU.

Stikprøveundersøgelsen viser samtidig, at de fleste stressbehandlingsindsatser ikke er baseret på evidensbaseret forskning, men i stedet på egne erfaringer og teori - blandt andet haveterapi.

På den baggrund konkluderer CFPS, at staten og kommunerne ikke har eksekveret konkrete anbefalinger fra Statens Institut for Folkesundhed (SIF), som ellers kulegravede stressbehandlingen tilbage i 2007.

### Området står stille

"Der er et stort udbud af indsatser rettet mod stress i Danmark. Det er dog problematisk, at indsatserne sjældent bygger på evidensbaseret forskning, og at egentlig effektmåling kun undtagelsesvis forekommer."

Ovenstående er skrevet for ti år siden og stammer fra rapporten Forebyggelse og behandling af stress i Danmark fra Statens Institut for Folkesundhed.

Men selvom kommunerne har haft ti år til at følge op på rapportens konklusioner, er der ifølge CFPS ikke sket markante forbedringer.

- Problemet er, at det kun er ni kommuner i vores stikprøveundersøgelse, der laver evaluering af behandlingerne, mens resten af kommunerne hverken foretager specifikke stressindsatser eller evaluerer, fortæller Christian Gaden Jensen.

Det er blandt andet rapporterne og konklusionerne fra sidste årti, der har givet CFPS anledning til at foretage den nye stikprøveundersøgelse blandt kommunerne.

- Mit yndlingseksempel er en kommune, der har et tilbud, der hedder 'Ondt i livet' - det lyder jo fint, men det er den slags tilbud, der lægger op til nogle gåture og samtaler med sundhedspersonale, som ikke er koblet op på evidens-

**"Ved at sætte massivt ind overfor stress kan vi være med til at forebygge, at nogle bliver rigtig, rigtig syge og får svært ved at komme tilbage på arbejdsmarkedet."**

Bettina Bisp Jensen, leder af Center for Mental Sundhed i Aalborg Kommune

Of det er ikke noget, der udvikler stressbehandlingen eller den faglige kvalifikation, siger Christian Gaden Jensen.

### Stor efterspørgsel

I Københavns Kommune har CFPS været med til at målrette indsatsen i stressbehandlingen. Erfaringerne er siden blevet brugt til at løse problemet i Aalborg Kommune.

- Vi har oplevet et boom i henvisninger fra praktiserende læger. I 2016 har vi fået næsten 600 - uden at vi har gjort stor reklame. Det er rigtig mange henvisninger til et helt nyt tilbud, siger Bettina Bisp Jensen, der er leder ved Center for Mental Sundhed i Sundheds- og Kulturforvaltningen i Aalborg Kommune.

Aalborg Kommune har også brugt datamateriale fra kortlægningen Sundhedsprofilen til at undersøge, hvor stort behovet for stressbehandling

er. Seneste statistiske materiale stammer fra kortlægningsrapporten fra 2013; sundhedsprofilen opdateres hvert fjerde år og skal derfor udsendes til borgerne i år.

I 2015 blev der etableret to pilotprojekter i Aalborg, som siden er blevet implementeret som et permanent tilbud i 2016.

- Det har været en stor hjælp, at Københavns Kommune gik i gang før os. Erfaringerne kunne vi bruge til at definere inklusionskriterierne, henvisningsvejene og rekrutteringskriterierne for medarbejdere. På samme måde kan vi give vores erfaringer videre til andre, som skulle få lyst til at implementere samme model, siger Bettina Bisp Jensen.

### Penge givet godt ud

Ifølge Bettina Bisp Jensen er udgiften 8.000 kroner per

borger, der bliver tilmeldt et stressbehandlingsforløb, som i grove træk består af et ni-ugers kursus, hvor borgeren har mulighed for at komme til behandling tre timer om ugen.

- Ud fra borgerens stressscore kan vi se, at behandlingen er relevant. Herefter indkalder vi til en forsamling hos en af vores psykologer. I det videre forløb får man mulighed for individuelle samtaler, så forløbet bygger både på gruppedynamikken og muligheden for at indarbejde ting individuelt, siger hun.

Aalborg Kommune kan dog ikke redegøre for, om ordningen i sidste ende medfører, at kommunen sparer penge ved at udføre den forebyggende behandling af stress.

- Men ser vi på Sundhedsstyrelsens sygdomsbyrderapport, der beskriver, hvad folk med mentale sygdomme ko-

## Ingen aner, hvor mange danskere der har stress

► Gennem de seneste 10 år har der i flere medier floreret historier om, at 35.000 danskere daglig skulle melde sig syge på grund af stress. Men det er ikke muligt at konkludere. Det fremgår af en gennemgang, DR-programmet Detektor foretog i 2016. Årsagen er, at vi i Danmark ikke registrerer, hvorfor folk melder sig syge, ligesom forskerne ikke er enige om, hvordan stress skal måles.

► Antallet, 35.000, viser derimod, hvor stor en del af sygemeldingerne, der skyldes psykosociale faktorer i arbejdsmiljøet

► Undersøgelsen, der fremlagde tallene i 2006, er foretaget af det daværende Arbejdsmiljøinstitut, i dag Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø.

► En anden befolkningsundersøgelse fra 2005 gik anderledes specifikt til værks og stillede respondenterne stress-specifikke spørgsmål. Her "rapporterede ni procent af danskerne ofte at være stressede, 34 procent meddelte, at de af og til var stressede," beskrives det i rapporten Forebyggelse og behandling af stress i DK.

► Ifølge Sundhedsstyrelsen er "stress ikke en sygdom, men en risikofaktor for sygdom. Langvarig stress er en tilstand af anspændthed og ulyst gennem længere tid, det vil sige uger til måneder."

► Kilder: Det Nationale Forskningscenter for Arbejdsmiljø, DR Detektor og Sundhedsstyrelsen

ster samfundet, så tror jeg bestemt, at pengene til forebyggelse er givet godt ud. I øjeblikket arbejder vi selv på en analyse, der kan belyse de økonomiske gevinster, siger Bettina Bisp Jensen.

Hos CFPS er Christian Gaden Jensen dog ikke bleg for at nævne konkrete tal, når det handler om de økonomiske konsekvenser for samfundet.

- Danica Pension offentliggjorde i 2016 tal for, hvad stress-sygemeldinger kostede. En tremåneders sygemelding kan koste 100.000 kroner. En enkelt folkeskolelærer, der melder sig ud i 40-årsalderen og ikke kommer tilbage på arbejdsmarkedet, koster samfundet 10 millioner kroner, siger Christian Gaden Jensen.



### Sådan bør behandlingen foregå

Her er Christian Gaden Jensens, CFPS, konkrete anbefalinger til kommuner.

**1** For det første skal kommunen lave tilbud, der er baseret på evidens og forskning. Det er helt grundlæggende. Hvis det er baseret på forskning, kan kommunerne udvikle tilbuddene, og der vil også være forskere, der er interesserede i at følge med i arbejdet.

**2** For det andet er det vigtigt, at behandlingen beskrives klart for borgeren. At hjemmesiderne indeholder information omkring programmet, hvor programmet stammer fra, hvilke faggrupper der udfører behandlingen, hvilken målgruppe det drejer sig om, og hvordan resultaterne ser ud. I stedet for at skrive, at behandlingen udføres af sundhedspersonale, og at det involverer gåture, samtaler og mindfulness.

**3** Kommunerne skal ikke gå og vente på, at de får en præcis, forkromet definition på stress. Det kommer ikke til at ske indenfor de nærmeste år.

# Farvel til kommunalpolitik



## strategi

**Maria Steno** er kommunikationsrådgiver og partner i Geelmuyden Kiese og kommunalpolitiker (Lokallisten) i Rudersdal.

“Når man rider på en tiger, er det svært at stige af.” Sådan lyder et kinesisk ordsprog, jeg hørte for nylig, da et kommunalbestyrelsesmedlem beskrev, hvor svært det kan være at stoppe i kommunalpolitik. Til trods for det har en række markante borgmestre givet depechen videre for at forberede generationsskiftet - fra Tårnby til Vejle. Dertil kommer de mange andre kommunalbestyrelsesmedlemmer, som ikke genopstiller. Jeg har set på statistikken og forklaringerne på de frivillige stop i kommunalpolitik.

Først og fremmest er det forbløffende så få, der selv siger farvel til kommunalpolitik.

**”Først og fremmest er det forbløffende så få, der selv siger farvel til kommunalpolitik. Kommunalpolitikere kæmper som regel til sidste blodsdråbe for mandatet.”**

Kommunalpolitikere kæmper som regel til sidste blodsdråbe for mandatet som for eksempel børne- og ungdomsborgmester Pia Allerslev i København og Mogens Haugaard Nielsen, borgmester i Stevns, som begge må give depechen videre til partifæller med bedre kontakt til baglandet.

Ved sidste kommunalvalg genopstillede hele 83 procent af kommunalpolitikere, og gennemsnitsancienniteten for kommunalbestyrelsesmedlemmerne lå på omkring 10 år ved valgperiodens start ifølge en analyse fra KORA i 2013. Det er immervæk mange, der gerne vil fortsætte som kommunalpolitikere i en tid med politikerlede og et arbejdsmarked med stadig flere jobskifter og kortere anciennitet. Det er der flere forklaringer på.

### Alder begrænser politisk virke

En af dem er kommunalbestyrelsesmedlemmernes høje alder på gennemsnitligt 55 år ved periodens start i 2013 og 2009. Kommunalpolitikere i dag tilhører ikke en generation, der skifter arbejdsplads efter forgodtbefindende. Borgmestre, der stopper ved dette valg, har for de flestes vedkommende haft politik som levebrød de sidste mange år, og i omkring halvdelen af deres aktive karriere på arbejdsmarkedet har de været fuldtidspolitikere. De stopper ikke, fordi de er løbet tør for holdninger og ideer, men fordi deres alder begrænser deres politiske virke. Borgmester i Egedal Willy Eliassen siger direkte, at han ikke som 74-årig kan stå i spidsen for en kommune, som vil tiltrække børnefamilier. Kommunalpolitikernes tilbagetrækning fra kommunalpolitik er i Danmark tæt knyttet til den forventede pensionsalder på arbejdsmarkedet, og allerede, når borgmestrene har fejret 60-års-fødselsdag, begynder spekulationerne om generations-

skiftet. Vejles borgmester fortæller, at han allerede tilbage i 2008 så, at det var hans sidste chance for at få borgmesterposten i den nye Vejle Kommune, da han vurderede, at han skulle nå det, før han fyldte 60, hvis ikke det skulle være for sent. Nu stopper han som 65-årig. Men alder er ikke den eneste årsag til at forlade borgmesterposten i denne periode. To markante undtagelser fra generationsskiftet er Lejres borgmester Mette Touborg, som stoppede i efteråret for at få en karriere som embedsmand i Københavns Kommune. Og borgmesteren i Fåborg-Midtfyn, som klart melder ud, at han ikke er karrieropolitiker og derfor stopper efter bare 4 år på borgmesterposten og i kommunalbestyrelsen. Højest usædvanligt i dag, men jeg tror, vi vil se flere med kortere politisk karriere i fremtiden. Et eksempel på det er også tidligere børne- og ungdomsborgmester i København Anne Vang og Louise Gade fra Aarhus, som begge så sig om efter en karriere udenfor politik. Et eksempel på, at yngre politikere ikke er tilfredse med at blive i samme funktion over en længere periode, og en tendens, den forudseende vælgerforeningsformand og gruppeformand er nødt til at forholde sig til, når det gælder fastholdelsen af yngre politiske talenter. En gruppe, som i forvejen er svær at tiltrække og fastholde i kommunerne. De korte politiske karrierer er dog indtil videre et særsyn i kommunerne.

### Yngre accepterer ikke lang oplæring

En anden forklaring på den gennemsnitligt høje anciennitet er formentligt, at mange bruger de første 4 år på at lære systemet at kende, inden de selv kan træde et skridt frem i rækkerne og blive for eksempel udvalgsformand. De vil derfor gerne have en valgperiode mere

for at gøre sig gældende og opfylde de politiske ambitioner, som i sin tid fik dem engageret i kommunalpolitik. Men også det fænomen kan være på retur. Den lange oplæringsperiode vil de yngre generationer ikke acceptere. Som et snart forhenværende kommunalbestyrelsesmedlem fra Bornholm siger: “Vi skal da ikke acceptere fire års oplæring i lokaldemokrati. Det er nye politikere og nye vinkler, der rykker kommunerne videre, og man bliver alt for hurtigt en del af systemet, hvis man ikke passer på”.

Den tredje forklaring på, hvorfor så mange genopstiller, hænger således sammen med det kinesiske ordsprog, jeg indledte med. Det er svært at springe af, når du først rider på tigre. Mange beskriver kommunalpolitik som en bacille, du ikke kan få ud af blodet. Der er altid en sag mere, du gerne vil følge til døds, eller som du ikke har nået at få på dagsordenen endnu. For kommunalpolitik er også tålmodighed, og langt fra alle mærkesager bliver realiseret indenfor en valgperiode. En afgående borgmester forklarer det således: “Min kone har flere gange sagt, der aldrig kommer et godt tidspunkt at stoppe i kommunalpolitik på. Det har hun ret i; derfor må jeg også selv træffe en beslutning. Og af respekt for mit parti følger jeg valgperioderne og giver depechen videre til en kollega i god tid før valget. Men så slipper jeg den også. Ingen er tjent med, at tidligere borgmestre blander sig fra sidelinjen.”

Det skulle måske lige være borgerne, som ifølge KORA går glip af muligheden for at vælge, hvilke politikere de vil genvælge og hvilke de vil fravælge, når politikere selv siger farvel til kommunalpolitik. ●

Aabenraa  
Kommune



## CHEF TIL DEN GODE SKOLE

### AABENRAA KOMMUNE SØGER NY SKOLECHEF

Den 18. januar igangsatte Aabenraa Kommune projektet; “Den gode skole” med en konference for 1000 medarbejdere fra kommunens folkeskoler, skolebestyrelsesmedlemmer, præster, menighedsrådsmedlemmer og politikere. Formålet med projektet er at initiere og fastholde en kvalitetsudviklingsproces for skolerne i Aabenraa Kommune med henblik på at styrke skolernes brede dannelse- og uddannelsesopdrag. Det lyder gameldags og måske derfor er det så progressivt.

Udviklingen i Aabenraa er i dag synlig på nationalt niveau. Et af de tydeligste eksempler er udrulningen af VISKO – datadrevet læring. Her er det ikke alene de nationale test, der er i fokus, men et meget mere bredspektret datasæt, hvor fokus er

progression. Et andet eksempel er de strukturer omkring professionelle læringsfællesskaber, der er rullet ud blandt ledere og medarbejdere.

Og basis er i orden. Der er styr på økonomien, et rigtig godt samspil med et engageret politisk udvalg, medarbejderne er glade for at tage på arbejde, og samspillet med de faglige organisationer er solidt og tillidsfuldt.

Endelig er der et stærkt udviklingsdrive imellem afdelingerne i forvaltningen. Der arbejdes intensivt på at spænde net ud imellem søjlerne med fokus på det, vi er her for – børnene – og ikke alene de dagsordener, de enkelte chefer gerne vil vægte.

Vi har mange forhåbninger til vores nye skolechef – du skal være dygtig og et ordentligt menneske ved siden af – men vi er også realistiske. En af de måder du er dygtig på, er, at du kender dine egne begrænsninger og at du indrømmer, når du tager fejl. For fejl laver vi alle, især når vi betræder nye stier; men det er måden, man lærer af dem på, der betyder noget.

Stillingen besættes efter konkret forhandling i henhold til cheflønsaftalen, med et samlet lønniveau, der i udgangspunktet ligger omkring 700.000 kr. om året. Dertil kommer pension.

- Yderligere oplysninger Kan fås hos Jakob Lundgaard, tlf. 4033 2414 og/eller hos direktør Chriss Mailandt-Poulsen, tlf. 2899 3212. Læs mere i den uddybende job- og personprofil på [www.lundgaard-konsulenterne.dk](http://www.lundgaard-konsulenterne.dk) og [www.aabenraa.dk](http://www.aabenraa.dk)
- Ansøgning sendes via stillingsmodulet på [www.lundgaard-konsulenterne.dk](http://www.lundgaard-konsulenterne.dk), så den er modtaget senest den 3. marts 2017 klokken 8.30.



Ældre i Rudersdal er relativt aktive og sunde – og bliver derfor typisk først plejekrævende og dermed en udgift for kommunerne i en sen alder.  
Foto: Daniel Hjorth / Polfoto

# Ældre skævvrider udligning med tocifrede millionbeløb

I 39 kommuner bliver borgerne tidligt plejekrævende. Det er dyrt for kommunerne. For de hårdest ramte skævvrider det udligningen med op imod 100 millioner kroner om året.

## ulighed

Af Arne Ullum  
arne@dk-okonomi.dk

I 39 kommuner i Danmark bæres borgerne tidligere til graven end i landet som gennemsnit. Det er ikke kun sørgeligt for de efterladte, men også for kommunens udligning, der skævvrides med helt op imod 100 millioner kroner for de hårdest ramte kommuner.

Det viser en analyse af middellevialderen og udligningen, som dk-økonomi har udarbejdet på baggrund af de seneste tal for middellevialderen i Danmark. Resultatet kan være en væsentlig del af forklaringen på, at eksempelvis Langeland ifølge Indenrigsministeriets tal skulle have et af Danmarks højeste kommunale serviceniveauer, på trods af at kommunen ifølge de fleste tilgængelige tal har en service, som ligger lavt.

- Tallene giver ualmindelig god mening, siger kommunaldirektør Thomas Knudsen fra Lolland Kommune om analysen, der viser, at Lolland alene på grund af lav levealder taber knap 100 millioner kroner om året – hvilket i øvrigt tilfældigvis svarer til kommunens underskud på budgettet i år.

Også i Esbjerg kan borgmester Johnny Søtrup (V) genkende effekten:

- Kommuner med lav middellevetid har alt andet lige sværere ved at få økonomien til at hænge sammen end kommuner, der har en høj middellevetid. Udligningssystemet anvender en række aldersbetingede og socioøkonomiske kriterier for at kunne give et "objektivt" bud på kommunernes udgiftsbehov. Men de aldersbetingede kriterier tager netop ikke højde for forskellene i middellevetid, siger han.

**Udligning favoriserer rige**

Forklaringen på skævheden skal findes i selve kernen af den kommunale udligning. Systemet er, at Indenrigsministeriet regner ud, hvad en kommune teoretisk set skal bruge for at give sine borgere et gennemsnitligt serviceniveau.

Fra dette beløb trækkes så kommunens skatteindtægter, hvis man havde en gennemsnitlig skatteprocent. Så får man det strukturelle under- eller overskud. Kommuner med underskud får i langt de fleste tilfælde 93 procent af underskuddet dækket af udligningen.

Hele problemet opstår, når Indenrigsministeriet regner ud, hvad de ældre koster. Eksempelvis forudsættes det, at en 75-84-årig koster 52.072 kroner i gennemsnit. Men det gennemsnit dækker over meget forskellige tal, fordi udgifterne svinger med de ældres helbredstilstand.

Statistikkerne over middellevialderen i de enkelte kommuner viser, at der er 5,4 års forskel. Borgerne i Lolland Kommune bliver i gennemsnit 77 år, mens de i Rudersdal bliver 82,1 år – landsgennemsnittet er 80,1 år.

En meget klar tendens er, at velstående borgere med høj uddannelse nord for København lever længere, mens

især lavtuddannede borgere lever kortere.

Ifølge sundhedsøkonom professor Kjeld Møller Pedersen fra Syddansk Universitet følger sundheds- og plejeudgifter stort set levealderen.

- Der er en tilbøjelighed til, at behovet flytter med middelleviteten. Det er de sidste leveår, der tæller for sundheds- og plejeudgifter, og ikke nødvendigvis, hvor lang tid man lever, siger han.



**”Der er en tilbøjelighed til, at behovet flytter med middelleviteten. Det er de sidste leveår, der tæller for sundheds- og plejeudgifter, og ikke nødvendigvis, hvor lang tid man lever.”**

Kjeld Møller Pedersen, sundhedsøkonom, Syddansk Universitet

Hvis man følger det resultat fra forskningen, så bliver en borger i Lolland Kommune eksempelvis plejekrævende 5,4 år før borgerne i Rudersdal eller 3,1 år før landsgennemsnittet.

Det betyder, at eksempelvis Lolland Kommune får udligning efter, at de 72-årige udløser samme udgifter som for landsgennemsnittet, men reelt udløser en 72-årig i Lolland samme udgifter som en 75-årig gennemsnitsdansker, og dermed er Lollands udgifter til hver af kommunens cirka 1.900 borgere mellem 71,9 år og 75 år undervurderet med 25.231 kroner per borger eller samlet 48 millioner kroner. De 25.231 kroner er forskellen mellem den beregnede udgift til en 65-74-årig og en 75-84-årig.

På samme måde er eksempelvis Lolland Kommunes udgifter til cirka 773 borgere i alderen mellem 81,9 år og 85 år undervurderet med 71.410 kroner per borger eller i alt cirka 55,6 millioner kroner.

- Gennemsnitsalderen blandt vores mest plejekrævende ældre på plejecentrene er 84,1 år. Og det betyder, at de som gennemsnit er døde, inden de nogensinde når op og udløser det høje tilskud i udligningen, siger kommunaldirektøren i Lolland, Thomas Knudsen.

**Overvejede levetiden**

Det nuværende udligningssystem er fra 2012 og baseret på en omfattende rapport fra det såkaldte Finansieringsudvalg. Udvalget skrev i sin rapport:

“Meget syge ældre personer ventes at medføre højere udgifter til ældreområdet, mens en relativt høj restlevetid for ældre er et tegn på

**Korteste middellevetid for 0-årige**

|   | KOMMUNE      | ÅR   |
|---|--------------|------|
| 1 | Lolland      | 77,0 |
| 2 | København    | 78,0 |
| 3 | Guldborgsund | 78,1 |
| 4 | Vordingborg  | 78,4 |
| 5 | Ishøj        | 78,4 |

**Længste middellevetid for 0-årige**

|   | KOMMUNE        | ÅR   |
|---|----------------|------|
| 1 | Furesø         | 82,1 |
| 2 | Allerød        | 82,2 |
| 3 | Gentofte       | 82,3 |
| 4 | Lyngby-Taarbæk | 82,3 |
| 5 | Rudersdal      | 82,4 |

sundhed og ventes at indebære lavere udgifter til ældreområdet.”

Levetiden endte alligevel med at falde ud af udligningen, fordi analyser viste, at andre parametre var bedre til at forklare de samlede udgifter til ældre og handicappede. Udvalget påpegede i sin rapport, at netop på dette område var analyserne mere usikre, fordi det ikke var muligt at skelne mellem kommunernes udgifter til pleje af ældre og til handicappede.

**Brug for ny udligning**

Finansminister Kristian Jensen sagde på det nylig afholdte møde i Kommunaløkonomisk Forum, at han ser behov for en mere grundlæggende revision af den kommunale udligning, der ifølge ministeren har udviklet sig med lap på lap.

Det bifalder en af Venstres kommunalpolitiske veteraner, Esbjergs borgmester Johnny Søtrup:

- Pointen omkring "middelleviteten og skævheden i udligningen" er interessant i sig selv, men den understreger også den mere grundlæggende pointe, at det nuværende udligningssystem i høj grad bygger på en række lappeløsninger, der gør systemet svært gennemskueligt og uretfærdigt, synes jeg. Derfor er der også behov for en gennemgribende ændring og nytænkning af systemet, hvis det fremover skal kunne bidrage til at bevare det kommunale selvstyre og samtidig skabe et Danmark, hvor man - uanset hvor man bor - kan forvente, at kommunens serviceniveau i høj grad afspejler den kommunale skatteprocent, siger han.



## TIL OFFENTLIGE KUNDER



### FLERE FORDELE:

- STRAKSKONTO
- ONLINE KONTOADGANG
- FLERE KONTOKORT
- UBEGRÆNSET RETURRET
- LEVERING DER PASSER DIG
- RING & BESTIL
- PROFF-NYHEDSBREV
- UDSENDELSE AF TILBUD OG FAKTURAER

### Vi gør det nemmere for dig med en Proff Service erhvervskonto\*

Alle offentlige instanser kan få en Proff Service erhvervskonto hos BAUHAUS. Når du har oprettet en konto, får du adgang til en række fordele, der gør det lettere og mere fordelagtigt for dig at indkøbe produkter til din arbejdsplads.

Vi tilbyder blandt andet en gennemskuelig rabataftale, attraktive betalingsbetingelser og en fordelagtig kreditaftale - og forskellige services som Montageservice og 24 timers tilbudsservice.

Vi har stor erfaring med at handle med offentlige kunder, og vores systemer er gearret til det. Det er din garanti for, at der ikke er fejl i fakturaer eller problemer med levering. Vores sortiment er bredt og på hele 120.000 varenumre - og vi har varerne på hylden, så du ikke kører forgæves eller oplever unødigt ventetid.

Du kan ansøge om en erhvervskonto i vores Proff Service afdeling, i Kundeservice eller via [bauhaus.dk/proff](http://bauhaus.dk/proff)



\* Se betingelser på [bauhaus.dk/proff](http://bauhaus.dk/proff)

\*\* Se alle drive-in åbningstider på [bauhaus.dk/drivein](http://bauhaus.dk/drivein)

**ÅBNINGSTIDER**  
MANDAG - FREDAG KL. 9-20  
LØRDAG - SØNDAG KL. 9-18

**DRIVE-IN ÅBNER\*\***  
SJÆLLAND KL. 6  
JYLLAND KL. 7

# Bornholm stopper for 3. halvleg: "Tåbeligt, vanvittigt og idiotisk"



Alkoholmisbrug koster millioner, men en iskold øl efter kampen er en fast del af idrætskulturen. På Bornholm skal bajere og bold fremover adskilles, og nu diskuteres det heftigt, hvor grænsen går mellem fornuft og formynderi.

## ● alkoholkultur

Af Anders Kjølner  
red@kommunen.dk

Familiehygge, fodboldstævne og fadølsanlæg. Det har skabt en hidsig debat på Bornholm, hvorvidt de tre ting går sammen, eller om alkohol og ungdomsidræt fremover skal holdes skarpt adskilt.

Kort fortalt har et flertal i kommunalbestyrelsen vedtaget, at selvejende idrætshaller kan miste den kommunale støtte, hvis de udskænker fadøl eller hælder rødvin i glasset hos gæsterne, når der er mindreårige til stede.

Det har fået det lokale forningsliv til beskyjde de ansvarlige politikere for at dri-

ve revolverpolitik og for at tage en vigtig indtægtskilde fra sportshallerne. Måske vil det endda betyde, at færre fremover vil dyrke idræt, når ikke de kan få sig en kold ovenpå anstrengelserne, lyder bekymringen.

Forslaget er blevet vedtaget med et lille flertal bestående af Socialdemokratiet, De Radikale, Kristendemokraterne og Enhedslisten, men det er efterfølgende kommet bag på særlig Socialdemokratiet, hvor megen kontrovers beslutningen har skabt.

- Vi har jo i flere år haft en politik om at henstille til idrætsforeningerne ikke at udskænke alkohol, når der er mindreårige til stede, og nu er vi så kommet frem til, at det måske er en god idé at fø-

**"Årsagen er selvfølgelig, at vi ligesom resten af landet har problemer med alkohol, hvor familier er ulykkeligt ramt af denne sygdom."**

Erik Lund Hansen (S), formand for Fritids- og Kulturudvalget på Bornholm

re den politik ud i livet. Årsagen er selvfølgelig, at vi ligesom resten af landet har problemer med alkohol, hvor familier er ulykkeligt ramt af denne sygdom, forklarer Erik Lund Hansen (S), der er formand for Fritids- og Kulturudvalget.

Han peger på, at næsten halvdelen af kommunens sagsbehandlinger i et eller andet omfang skyldes et for stort forbrug af alkohol. Og det er ikke kun dyrt for den enkelte, men også for kommunen. En ny rapport fra Sundhedsstyrelsen konkluderer, at kommunerne har meromkostninger for 3,5 milliarder kroner til borgere med et merforbrug af alkohol.

På Bornholm er der 411 borgere med et alkoholforbrug,



**Sport er sundt**, men det er alkohol ikke. Næsten halvdelen af Bornholms kommunes sagsbehandlinger skyldes i et eller andet omfang et for stort forbrug af alkohol. Fremover skal alkohol og idræt holdes adskilt, har et flertal i kommunalbestyrelsen besluttet. Det har affødt en heftig debat.

Foto: Morten Langkilde, Polfoto

blevet kørt over af et formyn-derisk flertal med en politisk agenda. Forslaget om, at selvejende idrætshaller skal sanktioneres for at sælge alkohol med mindreårige til stede, blev nemlig skudt ned to gange, inden det blev vedtaget i kommunalbestyrelsen: første gang i Kultur- og Fritidsudvalget og siden af Økonomiudvalget.

Carl Ilsøe fra Bornholmerlisten har siden forsøgt at få beslutningen taget op til revision, men borgmesteren og flertallet insisterer på den omstridte beslutning, hvilket ifølge Ilsøe blandt andet skyldes, at de ikke kender noget til idrætsmiljøet på Bornholm.

- I mine 35 år i politik har jeg aldrig været med til noget lignende. Det er nogle politikere, der ikke forstår sig på idrætten, som forsøger at presse noget igennem, og mit syn på sagen er, at det er tåbeligt vanvittigt og idiotisk, fortæller Carl Ilsøe (W) og fortsætter:

- De forstår ikke, at hvis du og jeg spiller badminton, så plejer vi at drikke en øl eller en sodavand bagefter. Og hvis der har været en håndboldkamp, kan de to hold måske drikke en øl sammen bagefter og komme hinanden ved; det er jo en del af det sociale i idrætten, forklarer Carl Ilsøe, der mener, at alkoholmisbrug først og fremmest findes hos dem, der netop ikke kommer i hallerne og dyrker sport.

**En usund kultur?**

Noget tyder dog på, at det bliver til mere end en enkelt øl efter badmintontræningen for rigtig mange danskere. Ifølge Sundhedsstyrelsen har 640.000 danskere, hvoraf 147.000 er decideret afhængige, et skadeligt forbrug, og danske unge sidder stadig tungt på førstepladsen i druk blandt Europas unge.

Det er dog vigtigt at skelne mellem et naturligt forbrug af alkohol og en skadelig drukkultur, mener Bornholms viceborgmester Søren Schow (V). Ifølge ham er det slet ikke kommunens opgave at holde øje med, om én øl bliver til for mange i øens sportshaller.

- Jeg kan ikke se, at bare fordi der bliver drukket en øl, så skal det kædes sammen med misbrug, alkoholisme eller øgede udgifter for staten. Det er at drive det alt for vidt. Det er en fuldstændig naturlig ting, at man for eksempel drikker en øl eller et glas vin til et bankoarrangement i en sportshal. Det er vi trykke ved, at folk selv kan kontrollere, forklarer han.

Heller ikke i nogle af de kommuner, der har flest borgere med alkoholproblemer, har der været overvejelser om at forbyde udskænkning af alkohol i kommunens idrætshaller, selvom lilleputterne har håndboldstævne eller badmintontræning i det samme tidsrum. Dragør er ifølge Sundhedsstyrelsens rapport kommunen med de mest fordrukne unge, da 12

**Udgifter til alkohol**

Der er stor forskel på, hvor dyrt det bliver for kommunen, når en borger ryger af vandvognen. Kommunerne med de højeste meromkostninger ligger hovedsagelig i Jylland, mens kommunens udgifter i Nordsjælland er i bund.

| Højeste merudgifter (gns. pr. borger) | Laveste merudgifter (gns. pr. borger) |
|---------------------------------------|---------------------------------------|
| Jammerbugt: 110.000                   | Furesø: 44.300                        |
| Thisted: 99.200                       | Vallensbæk: 50.400                    |
| Hillerød: 96.700                      | Egedal: 50.600                        |
| Struer: 94.800                        | Nordfyns + Stevns: 52.600             |
| Vejen: 93.900                         | Favrskov: 54.500                      |
| Ballerup: 93.700                      | Rudersdal: 55.900                     |
| Lemvig: 91.500                        | Hørsholm: 56.800                      |
| Albertslund: 90.100                   | Gentofte: 57.500                      |
| Esbjerg + Fanø: 89.700                | Lyngby-Taarbæk: 59.200                |
| Svendborg + Ærø: 89.300               | Herlev: 59.600                        |

procent af borgerne over 16 år overskrider styrelsens højrisikogrænse for alkoholindtag.

Men Jens Passarge (T), der

er formand for Social- og Sundhedsudvalget, kan ikke nævne nogen forslag om at begrænse salget af alkohol, og han mener i øvrigt heller

ikke, at det er en relevant opgave for kommunen.

- Det er vigtigere at fokusere på de hårde stoffer, som flo- rer i kommunen, end på at nægte en 18-årig at få en øl efter en fodboldkamp. Det er min holdning, at der er væsentligt større problemer, og selvom det er nemt at tage toppen af isbjerget og tro, at man gør en stor indsats, så er der så meget råddent under vandoverfladen, som man bør tage fat på i stedet, fortæller Jens Passarge fra Liste T.

I Langeland Kommune, der er blandt landets vådeste kommuner, både når det gæl- der unge og voksne, har for- bud eller sanktioner heller ikke været i spil som et red- skab.

- Det er selvfølgelig foræl- drenes ansvar, hvis de unge drikker for meget; det er jo dem, der står for opdragel- sen, fortæller Jan Ole Jakob- sen (V), der er formand for Uddannelses-, Social og Kul- turudvalget, og mener, at for- eningerne tager deres ansvar alvorligt.

Han tror dog ikke, at der er meget at gøre ved, at bold og bajere ofte går hånd i hånd i dansk foreningsliv.

- Jeg har nået en alder, hvor jeg har spillet både fodbold og badminton i mange år, og jeg har altid nydt en øl bagef- ter, også selvom mine børn var med. Den kultur kan du ikke lave ret meget om på. ●

der gennemsnitligt koster 76.000 i merudgifter, der blandt andet dækker over sundhedsydelse og hjælp til det praktiske, mens det især er kommunale ydelse og overførsler, der giver røde tal på bundlinjen.

**Tåbeligt, vanvittigt, idiotisk** Organisationen Alkohol og Samfund er nogle af dem, der jubler over, at kommunalbestyrelsen vil fjerne koblingen mellem “bajere og sport”, og interesseorganisationens di- rektør Peter Konow sammen- ligner det med udviklingen i 90’erne, hvor frokostøllen gik fra at være en fast del af ar- bejdslivet til at forsvinde fra kantinerne.

På Bornholm sidder flere dog med en følelse af at være

**“I mine 35 år i politik har jeg aldrig været med til noget lignende. Det er nogle politikere, der ikke forstår sig på idrætten, som forsøger at presse noget igennem, og mit syn på sagen er, at det er tåbeligt, vanvittigt og idiotisk.”**

Carl Ilsøe (W),  
Bornholmerlisten

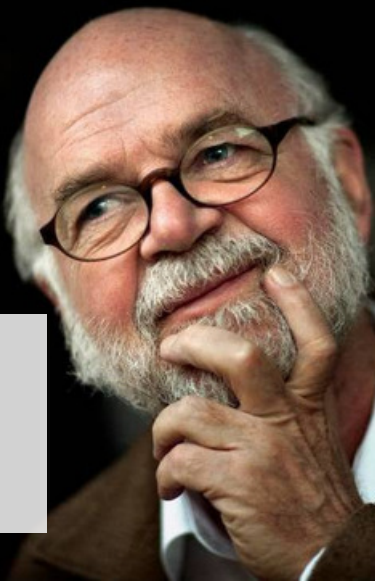
# Ny bog ude nu



## Mødet med det hjemløse menneske

af Preben Brandt

forlagetudenfor.dk



Om Preben Brandts seneste bog, UDENFOR - erindringer fra et liv på kanten, skrev pressen:

“En anbefalelsesværdig og yderst livsbekræftigende bog.”  
Arbejderen.dk

“Preben Brandts selvbiografi er et kampråb om respekt for dem, der lever på kanten af samfundet.”  
Kristeligt Dagblad



Ordførerne

Kommunalordførerne skriver på skift om aktuelle politiske mål, udfordringer og sager. I denne uge **Finn Sørensen** (EL)

STÅ FAST FOR VELFÆRDEN

Finansministeren har et problem. Han mangler milliarder til skattelettelser til aktionærerne og de 10 procent med de højeste indkomster. Derfor vil kommunerne og regionerne blive stillet overfor skrappe krav, når årets økonomifor-handlinger starter. De skal acceptere regeringsgrundla-gets krav om en årlig vækst på 0,3 procent.

Det er der nemlig rigtig mange penge i. Ifølge tænketan-ken Kraka vil det medføre 15.-20.000 færre offentligt an-satte i 2025 - oveni de 30.000 stillinger, der er forsvundet siden 2010, heraf langt de fleste i den borgernære velfærd.

Hvis Kommunernes Landsforening (KL) og Danske Re-gioner siger ja til den dagsorden, så bliver resultatet end-nu ringere velfærd for børn, unge, ældre og udsatte bor-gere af enhver art. Finansministeren indrømmer selv, at væksten skal helt op på 0,6 procent, hvis der skal tages højde for den demografiske udvikling. Konsekvensen bli-ver også manglende vedligehold og fornyelse af den of-fentlige sektors bygninger og anlæg.

Regeringen vil også kræve, at kommunerne - under dække af ”frit valg” - forpligter sig til mere privatisering og udlicitering ikke mindst af velfærdsydelser. Der er intet solidt forskningsmæssigt belæg for, at det skulle blive bedre og billigere. De mange konkurer i hjemmeplejen vidner om det modsatte, men den slags fakta generer ikke en liberalistisk regering, der gør, hvad den kan, for at ud-hule den fælles velfærd.

Fra Enhedslisten skal der lyde en klar opfordring til, at KL og Danske Regioner ikke underkaster sig regeringens dagsorden. De skal være borgernes forlængede arm over-for finansministeren - ikke det modsatte. De bør stå fast, indtil de opnår en økonomiaftale, der fjerner nedskær-ingskravene og tager skridt til genopretning af velfær-den.

Erfaringerne fra sid-ste års kamp om ”om-prioriteringsbidraget” viser, at det faktisk er muligt at trodse finans-ministeriets sparekrav. Ikke mindst i kraft af en bred folkelig protest lykkedes det at få fjer-net omprioriteringsbi-draget. En klar sejr, som dog desværre blev mindre end nødven-digt, fordi KL accepte-rede et andet, om end mildere sparekrav.

KL og Danske Regio-ner er i samme gunsti-ge forhandlingspositi-on som sidste år. Hvem har mest brug for en aftale? Mon ikke det er finansmini-steren, som ikke har flertal for sine sparekrav i Folketin-get? Mon ikke det er hans eget, stærkt svækkede parti, der snart skal møde vælgerne?

Men det skal partierne i KL og Danske Regioner jo også. Så mon ikke det er en god idé at lytte til græsrodderne? De fem regionsrådsformænd og sundhedspersonalet kræver stadig mere højlydt, at det årlige effektiviseringskrav på 2 procent skrotes helt. DF og S har lugtet luntten: Man kan ikke år efter år kræve, at det samme personale skal løse stadig flere opgaver, uden at det går ud over patienter og personale.

Holdningsskiftet hos DF og S bliver også hjulpet godt på vej af græsrodderne. Også i år - den 10. maj - vil en lang række fagforeninger, byrødder og interesseorganisationer samlet i Velfærdsalliancen indkalde til demonstrationer. LO-organisationerne i de store byer begynder også at røre på sig. Mon ikke KL’s topmøde igen i år kommer til at dis-kutere det (u)fornuftige i at underkaste sig sparekravene?

Forhandlerne i KL og Danske Regioner bør tage imod disse aktiviteter med kyshånd. Det kan kun styrke dem ved forhandlingsbordet. Det er også på høje tid, at vi får et bredt kommunalt og regionalt oprør mod en politik, der udhuler det lokale selvstyre og tvinger kommuner og re-gioner til at gøre det beskidte arbejde med at fordele elen-digheden.

”JEG ER IKKE BARE EN HARDCORE VENSTRE-POLITIKER”

Tønders borgmester vil helst være på god fod med alle og frygter demonisering i verden. Selv finder han roen på de åbne vidder sammen med hunden, der er opkaldt efter Villy Søvn-dal. Kom med bagom **Henrik Frandsen** (V), der helst går på restaurant ved sit eget køkkenbord.

Bagom borgmesteren

Af Hanne Korvig  
hanne@kommunen.dk

Hvad er din største politiske ambition for 2017?

Det er at kunne holde sam-men på tropperne og bevare den gode tone, vi har i Tønder Kommune, når valgåret 2017 er omme. Jo nærmere vi kommer den 21. november, jo længere ude på stolene vil folk sidde. Og føler man sig presset, kan der nemmere komme et eller andet ud mel-lem sidebenene, som man ikke skulle have sagt, og det vil jeg meget gerne undgå.

Hvor var du i dit liv som 25-årig?

Da var jeg nyetableret land-mand på min egen gård. Fuld af gåpåmod og optimisme. Jeg brugte al min tid på land-bruget og på mine nyfødte tvillinger.

Hvis du ikke var blevet politi-ker, så var du blevet ...?

Så havde jeg fortsat været fuldtidslandmand. Jeg er født på et landbrug; jeg har to brødre, der også er land-mænd, og en søster, der har været ansat i Landbrugsrå-det. Jeg har aldrig haft andet på radaren, før jeg blev vice-formand i Landbrug & Føde-varer og derefter kom ind i kommunalpolitik.

Hvad ligger der altid på dit natbord?

Ha ha, det er meget kede-ligt. Der ligger en iPhone til opladning, og så står der en clockradio. Ingen bøger. Jeg tror ikke, at jeg har læst en bog, siden jeg gik i gymnasiet - pligtlæsning altså; formo-dentlig ‘Det Forsømte Forår’ eller ‘The Graduate’. Jeg sav-ner ikke skønlitteratur. Jeg har mine aviser.

Hvad er det sidste, du gør, inden du går i seng?

Jeg går en tur. Og da vi bor på landet, så foregår det enten i buldermørke eller i måneskin sammen med min hund, Villy, en sort labrador. Han er opkaldt efter Villy Søvn-dal, som var på toppen, da vi fik ham. Han løber frit på vores lange markvej ned til skoven, og jeg får klaret hove-det og sover rigtig godt bagef-ter.

Hvilken politikers hjerte, hjerne og holdning beundrer du?

Poul Schlüter. Det var jo mod alle odds, at han blev valgt som formand i det den-gang nedbrudte konservative parti. Han blev sammenlignet med en glat og poleret sæbe-sælger, en overgangsperson, som man ikke havde den sto-re tiltro til. Men i et tæt parløb med Henning Christophersen blev han jo spydspids for en hel ny politik, nye reformer, og fik vendt den afgrundsdy-be stemning i samfundet til optimisme. Han skabte stabi-litet og dybdegående refor-mer, som vi jo bygger videre på i dag. Det var flot!

Hvilken person eller begiven-hed har haft størst betydning for dit liv?

Mine forældre - ingen tvivl om det. De har givet mig et godt menneskesyn og sam-fundssind. I min barndom ansatte vi de svage, de min-dre heldige, dem, der måtte have gebis som 13-årige, i landbruget. Alle blev inklu-deret, og jeg er glad for, at jeg fik lov til at opleve det. I dag skiller man de udfordrede fra; behandler dem rigtig pænt dér, hvor man placerer dem - men er det en fordel for dem og for os andre? At vi ikke møder hinanden? Jeg vælger at tro på inklusion i folkesko-len - den er svær, men den skal lykkes. Den vil lykkes! Med flere og de rette ressour-cer.

Hvad er dit yndlingsmotto?

Mist ikke troen på dig selv!

Er du god til at balancere mel-lem arbejdsliv og privatliv?

Nej, men jeg er heller ikke sikker på, at jeg stræber efter det.

Hvad ville du gerne være fri for i dit arbejde?

Ikke noget. Jeg er god til at prioritere og tager generelt det sure med det søde. Uden det sure kunne jeg nemt bare blive én, der står og klipper røde snore over.

Hvad inspirerer dig?

Folk, der oplever en geval-dig personlig nedtur og lyk-kes med at rejse sig igen.

Hvad kan gøre dig bange?

Demonisering og protekti-onisme. Det er en tendens i tiden, der bekymrer mig rig-tig meget. Rusland og Vesten demoniserer hinanden. Vi har en ny amerikansk præsi-dent, der taler for protekti-onisme, England forlader EU, stramminger i både Tyskland og Frankrig ... Vi ved ikke, hvor det her ender, vel? Når tingene kommer ud af kon-trol, som vi så det med både 1. og 2. Verdenskrig; ingen hav-de troet, at man kunne være så dum at smadre Europa. Det gør mig bange.



**Henrik Frandsen ved**  
Restaurant Køkkenbord med  
‘special guest’: hunden Villy.  
Foto: Jane Ohlsen



**Henrik Frandsen med** vovsen Villy på yndlingsruten i Skærbæk.  
“Herude kan man have tankerne helt for sig selv og højst møde et  
rådyr. Dét er afstressning, der virker,” siger Henrik Frandsen.

Foto: Jane Ohlsen



*Passer mottoet: Bag enhver  
succesfuld mand (kvinde) står  
en stærk kvinde (mand) - på  
dig?*

Det passer ethundredekom-  
manulprocent, ja! Jeg vil vove  
at påstå, at jeg ikke kunne  
være borgmester, hvis ikke  
jeg var så godt gift, som jeg er.

*Hvad er dit bedste kurtise-  
ringstip?*

Nærvær. Uden at sidde låre-  
ne af hinanden.

*Når jeg ser et dansegulv, så ...  
Færdiggør sætningen.*

Så glæder jeg mig til at dan-  
se og gerne til musik fra  
60’erne og 70’erne. Creedence  
Clearwater for eksempel.  
Når jeg bare skal lytte til  
musik, så har jeg Michael  
Falch, Jacob Dinesen eller  
Folkeklubben i ørerne.

*Hvilken film har du sidst set?*

Margaret Thatcher med  
Meryl Streep. Den ville jeg se.  
Historien om en købmands-  
datter fra en lille flække, som  
ingen tror på ... Igen: Jeg er  
dybt af fascineret af, hvad ét  
menneske kan sætte i værk

## Blå bog

► **Henrik Frandsen, 56 år,**  
V-borgmester i Tønder  
siden 2016, er gift med  
Jette. De har tre voksne  
børn, hvoraf de to er  
tvillinger.

og være i stand til.

*Hvad ved dine bysbørn ikke  
om dig?*

Jeg opfatter mig selv som  
lidt for dovent anlagt ... men  
det ville de ikke tro på!

*Hvilket eftermæle vil du gerne  
have?*

At han var en god borgme-  
ster, der favnede alle, og ikke  
bare en hardcore Venstre-  
politiker. ●

## Tønder: Seks gode og en øjebæ

**Din yndlingsrestaurant?**

Mit køkkenbord hjemme i Skærbæk.

**Din yndlingsudsigt?**

Udsigten fra diget ved Vadehavet.

**Det mest romantiske sted i byen?**

Sparekassebroen over Vidåen.

**Hvilken butik vil du ikke undvære?**

‘Det gamle Apotek’, der sælger julepynt året  
rundt.

**Hvad er byens bedste kulturtilbud?**

Tønder Festival.

**Hvad vil du gerne have, at din by skal være kendt  
for?**

Musik. Kultur. Natur.

**Byens største øjebæ?**

Uh, det vil jeg ikke sige, så vil der være mindst én,  
der ikke bryder sig om mig?! ... Så må det blive de  
forfaldne huse, vi har ude på landet.

## Morgendagens meningsdannere

Af Chris Holst Preuss



## STOP OFFENTLIGT TYVERI AF PRIVATE ARBEJDSPLADSER

**I** Danmark har vi en kæmpe offentlig sektor, som tit  
udbreder sit arbejdsfelt til opgaver, som både kan og  
burde løses af private. Over den seneste tid har Bør-  
sen sat fokus på, at kommuner og stat gentagne gan-  
ge overtager private virksomheders arbejde eller me-  
toder og dermed undergraver deres marked. Det er på tide  
at sætte en stopper for det offentlige tyveri af private ar-  
bejdspladser. Staten og kommunerne skal fokusere på  
deres kerneopgaver fremfor at drive virksomhed i kon-  
kurrence med private aktører. Det bliver endda helt gro-  
tesk, når private virksomheder skal hive statslige institu-  
tioner i retten, fordi de kopierer deres produkter uden  
tilladelse for at sælge dem til de samme kunder.

Både Dansk Erhverv og Dansk Industri har spillet ud  
med en række forslag til, hvordan man kan sætte en klar  
grænse mellem, hvad det offentlige og de private skal lø-  
se. Det er gode ambitiøse forslag såsom, at kommunerne  
skal søge tilladelse til at drive indtægtsvirksomhed, kla-  
rere adgang til at klage samt hårdere krav til kommuner-  
nes kontrolbud. Og selvom disse forslag vil kunne løse en  
stor del af udfordringen, er det også nødvendigt at løfte  
debatten højere op. For skal en kommune overhovedet  
løse en opgave, som en privat virksomhed lige så godt  
kunne løse gennem udlicitering? Og hvad er overhovedet  
en kommunal kerneopgave?

### Verdens største offentlige sektor

Når jeg læser historier om virksomheder, som føler, at  
kommunerne enten kopierer deres ydelser direkte eller  
langsomt udvider deres egne arbejdsopgaver udover,  
hvad der kan forventes af en kommune, bekræfter det  
blot, at Danmark for al-  
vor har verdens største  
offentlige sektor. Et  
konkret eksempel er  
virksomheden Adecco.  
Adecco leverer HR-løs-  
ninger til virksomhe-  
der som vikarer, pro-  
jektansættelser og  
match mellem arbejds-  
givere og arbejdsstage-  
re. Sidstnævnte har  
Næstved Kommune  
kastet sin kærlighed på  
og tilbyder nu samme  
løsning som Adecco -  
bare gratis. Når vi har  
en dygtig privat leve-  
randør, er det skævt, at  
en kommune vælger at tilbyde samme løsning og endda  
gratis. Hvis kommunen mener, at det er en grundig og ef-  
fektiv leverandør, må de betale den private virksomhed  
for det.

Og når Styrelsen for IT og Læring vil lave en ny portal for  
35 millioner til landets gymnasier, kan man undre sig  
over, at man ikke bare køber den ydelse hos Lectio, som  
over 80 % af gymnasierne allerede bruger.

Principielt må det være således, at hvis der findes et vel-  
fungerende og sundt privat marked og en kommune øn-  
sker at udvide sit virke, skal det offentlige købe ydelser  
der fremfor selv at løse opgaverne. Og hver gang det of-  
fentlige sætter en opgave i udbud og selv giver et kontrol-  
bud, der vinder, så skal det indgå en kontrakt med sig selv.  
Såfremt det offentlige ikke lever op til deres eget bud på  
enten pris eller kvalitet, så skal udbuddet gå om, således  
at en privat aktør kan komme til. Kun på den måde sikrer  
vi, at det offentlige ikke ”stjæler” opgaver fra private leve-  
randører til underpris.

Netop på grund af det offentliges absurde opførsel i dis-  
se sager er jeg glad for, at Sophie Løhde har varslet et ef-  
tersyn af lovgivningen, så vi kan sætte en stopper for det  
offentlige opgavetyveri. Det er kun rimeligt. ●

Chris Holst Preuss er landsformand for Venstres Ungdom

►► **Kommenter klummen på kommunen.dk**



Ronja Pilgaard  
ronja@kommunen.dk

**Kommunen** har i november og december gennemført en trivselundersøgelse blandt landets kommunale chefer og direktører. Dette er den anden af tre artikler baseret på undersøgelsen.

# Politikere blander sig (for)

Mere end 40 procent af de kommunale chefer oplever, at politikerne blander sig for meget i deres arbejde. Politikerne har både pligt og ret til at blande sig, men det skal gøres på den rigtige måde, lyder det fra embedsmænd og eksperter.

## balance

Må en udvalgsformand gå henover hovedet på børne- og ungechefen og underkende en politisk beslutning om en børnehavelukning? Eller hvad med at få ansatte på rådhuset til at udføre partipolitisk arbejde i et valgår?

Svaret er umiddelbart nej, men det er alligevel eksempler, som er kommet frem i forbindelse med *Kommunens* trivselundersøgelse blandt kommunale chefer. Her svarer mere end 40 procent, at de jævnlig eller ofte oplever for stor politisk indblanding i deres arbejde.

En enkelt fortæller om en skolelukning, som endte i kaos, fordi udvalgsformanden ad flere omgange understregede, at han ikke ville

bakke op om beslutningen - selvom der var truffet afgørelse i hans eget udvalg. Og en ældrechef fortæller om ledelsesproblemer på et plejehjem, der blev meget værre, da et byrådsmedlem pludselig blandede sig i driften.

Ingen af de pågældende chefer har ønsket at stille op med navns nævnelse, men enkelte har udtalt sig anonymt til *Kommunen*.

- Der er et driftsansvar, som ligger hos os embedsmænd. Udvalgsformanden kan selvfølgelig spørge os, hvordan vi arbejder, men det er os embedsmænd, der bør have den direkte kontakt og lede medarbejderne, og det er dér, jeg ser skillelinjen, siger en kommunal chef i en større kommune. I denne artikel kalder vi ham Søren Hansen.

### Giv plads til arbejdet

Søren Hansen har ønsket at være anonym af frygt for, hvilke konsekvenser det kan få for både hans ansættelse og hans samarbejde med udvalgsformanden i fremtiden, hvis han står frem. Han fortæller blandt andet om en politiker, som inviterede embedsmandens personale ind til en snak om, hvordan driften af en institution skulle organiseres - i stedet for at gå til embedsmanden. Han har også været ude for, at hans arbejdstimer blev beslaglagt til at skrive en tale til en demonstration afholdt af udvalgsformandens eget parti.

Hos Djøfs offentlige chefer undrer formand Henning Thiesen sig over, at tallet er så højt.

- Det er jo både legitimt og



rigtigt af politikerne at interessere sig for, hvad der sker. Men på den anden side kan man sige, at politikernes opgave er at udstikke rammer og mål og derefter give plads til de kommunale ledere til at opfylde de mål, siger Henning Thiesen.

### Gå den rigtige vej

I 2016 var især to sager om utidig indblanding fra politisk hold i mediernes søgelys.

I Ringkøbing-Skjern fik seks medarbejdere i administrationen og syv byrådsmedlemmer således læst deres email-korrespondance igennem af

borgmesteren, der ville sikre sig, at ingen lakkede fortrolige oplysninger fra lukkede møder.

Cirka samtidig begyndte sagen om Finn Rudaizky (DF) fra København at rulle i medierne. Politikeren havde videresendt oplysninger fra admi-

nistrationen til to politikere - en sag, som Rudaizky kunne have håndteret væsentlig mere korrekt, lyder det fra tidligere kommunaldirektør i blandt andet Ballerup og Greve Kommune, Allan Vendelbo:

- Politikerne skal passe på

**”Det giver usikkerhed blandt medarbejderne om, hvem der bestemmer. Det giver et dårligt arbejdsmiljø, og det smitter af på borgerne. Det giver i det hele taget i bred forstand et velfærdstab.”**

Allan Vendelbo, tidligere kommunaldirektør i blandt andet Ballerup og Greve Kommune

41,5%

af de kommunale chefer oplever  
jævnlig eller ofte for stor politisk  
indblanding i deres arbejde.

## forkert) i chefers arbejde



**Embedsmænd oplever, at politikerne blander sig for meget i deres arbejde. De må gerne blande sig, men det skal gøres rigtigt, lyder det fra flere kanter.**

Illustration: Nick Shepherd / Polfoto

med ikke at blande sig på den forkerte måde. Det er en legitim ret for en politiker at blande sig, men de skal gøre det på den rigtige måde.

Og hvad er så rigtigt, og hvad er forkert? Lad os starte med det forkerte. Ifølge Allan Vendelbo er det ikke byråds-

medlemmets opgave at blande sig i enkeltsager, og de må ikke underminere den lokale leders autoritet.

- Det giver usikkerhed blandt medarbejderne om, hvem der bestemmer. Det giver, et dårligt arbejdsmiljø, og det smitter af på borgerne.

Det giver i det hele taget i bred forstand et velfærdstab, siger Allan Vendelbo.

I stedet opfordrer han til, at byrådsmedlemmerne stiller spørgsmål og beder om handling fremfor selv at tage affære.

- Som byrådsmedlem er

man bestyrelsesmedlem i den her koncern, som er kommunen. Tag en snak i udvalget om de problemer, man hører om, så udvalget kan tage initiativ til at få set på sagen på en ledelsesmæssigt hensigtsmæssig måde. Og hvis der ikke er opbakning i

## Kommunens trivselsundersøgelse

*Kommunen* har i november og december udsendt et spørgeskema til 1.340 kommunale chefer om deres trivsel. 443 har valgt at svare. Det giver en svarprocent på cirka 33.

I 2013 foretog DR Analyse en undersøgelse blandt 1.330 kommunalpolitikere. Her oplyste en tredjedel, at det var embedsmændene, der blandede sig for meget i det politiske arbejde.

**”Det er jo en hårfin balance. For politikerne skal selvfølgelig have viden om, hvordan det går på arbejdspladsen, og de skal også efterspørge den. Men de skal passe på ikke at underkende vores ret til at drive butikken.”**

Søren Hansen, embedsmand i en større dansk kommune

fleste kommuner i løbet af det sidste år har taget hul på at skabe et kodeks for det lokale samarbejde mellem politikere og embedsmænd:

- Og det kunne man håbe på kunne medføre, at man fandt snitflader, som begge parter var tilfredse med, siger Henning Thiesen.

Hos Søren Hansen er der én ting, han efterspørger, når han skal samarbejde med politikerne. Og det er, at de lader være med at ‘mudre’ hans kompetencer.

- Hvis vi som chefer har svaret, er vi nødt til også at have kompetencen til at kunne træffe beslutninger på driftsområdet. Hvis den kompetence bliver mudret af, at andre træffer beslutninger henover hovedet på os, så er det altså også svært at have ansvaret for, at det kører på en arbejdsplads.

- Politikerne skal selvfølgelig have viden om, hvordan det går på arbejdspladsen, og de skal også efterspørge den. Men de skal passe på ikke at underkende vores ret til at drive butikken, siger Søren Hansen.

*Kommunen* er bekendt med Søren Hansens rigtige navn.

udvalget til at få set på sagen, kan byrådsmedlemmet bede om et notat, der belyser de ting, som byrådsmedlemmet hører om, siger Allan Vendelbo.

Han er bevidst om, at det tager længere tid, end hvis man selv går ind i sagen:

- Men det respekterer arbejdsdelingen i kommunen.

### Giv os kompetencerne

Og netop respekt for arbejdsfordelingen håber formanden for Djøfs offentlige chefer, Henning Thiesen, kan skabes med det arbejde, der er lagt i Bo Smith-udvalget. Det har nemlig blandt andet handlet om forholdet mellem politikere og embedsmænd. Indtil videre har udvalgsarbejdet medført, at langt de

» Læs Allan Vendelbos råd til den 'gode idblanding' på næste side.



## Af Allan Vendelbo. Frisk muld til byrødderne

Valget nærmer sig, og nye forventningsfulde kolleger er på vej ind i byrådene. Det er en god anledning til at sætte fokus på samarbejdskultur og trivsel på rådhusene. De nye skulle jo gerne få lyst til at blive.

# Politisk ledelse – spørg og stil forslag

Mange nyvalgte kommunalpolitikere bliver overraskede over den mængde møder, opgaver og ikke mindst papirer (i elektronisk form), de skal håndtere indenfor de få timer, de har til rådighed til det politiske arbejde. Så overraskede, at de føler, at deres påvirknings- og indflydelsesmuligheder er stækkede og måske ligefrem ikke til stede. Det medfører en naturlig frustration, der nogle gange kommer til udtryk i, at et kommunalbestyrelsesmedlem så at sige "tager sagen i egen hånd" og involverer sig meget direkte i konkrete beslutninger.

Fra blandt andet *Kommunens* interview med flere kommunale chefer ved vi:

- At flere oplever, at kommunalbestyrelsesmedlemmer går henover hovedet på de kommunale chefer og henvender sig direkte til ansatte i enkeltsager på de kommunale institutioner - nogle gange også i sager, hvor der tidligere er truffet en politisk beslutning.
- At flere kommunale chefer oplever, at kommunalbestyrelsesmedlemmer i dialog med de ansatte underkender driftsmæssige beslutninger truffet af chefen.
- At flere kommunale chefer bliver bedt om at hjælpe kommunalbestyrelsesmedlemmet/formanden for et stående udvalg med talepapirer, læserbreve og så videre.

### Hvorfor?

Af mange årsager er denne meget konkrete ageren ikke hensigtsmæssigt. Ikke fordi kommunalbestyrelsesmedlemmet ikke må blande sig, men fordi en så konkret involvering underminerer chefens ledelseseffektivitet, forvirrer medarbejderne, medfører et dårligt arbejdsmiljø og dermed i sidste ende forringer de kommunale ydelser. Men det kan også bringe det kommunalbestyrelsesmedlem, der vælger denne fremgangsmåde, i en efterfølgende vanskelig og belastende situation.

Et kommunalbestyrelsesmedlem, der involverer sig i en personsag og retter direkte henvendelse til den eller de ansatte, der varetager sagsbehandlingen, løber også en risiko for at foretage sig noget ulovligt.

Et kommunalbestyrelsesmedlem, der involverer sig tæt og konkret i en konflikt på en institution, der efterfølgende medfører en afskedigelse af for eksempel en leder, løber en risiko for at påføre kommunen en ekstraomkostning, hvis lederens faglige organisation kan påberåbe sig at kommunalbestyrelsesmedlemmets involvering har været medvirkende til den efterfølgende afskedigelse af lederen.

Situationen kan også blive meget ugunstig, hvis et kommunalbestyrelsesmedlem bliver taget til indtægt for en driftsmæssig beslutning på en institution - især hvis denne beslutning ikke er i overensstemmelse med en tidligere politisk truffet beslutning.

Denne meget konkrete involvering i den kommunale drift er altså ikke hensigtsmæssig, men det sker alligevel hver eneste dag, og det centrale spørgsmål er: Hvorfor?

### Hvad gør jeg, hvis ...?

Vore kommunalbestyrelsesmedlemmer skal helt overordnet:

- Udstikke retningen for kommunens udvikling. Det sker i kommuneplanen og de forskellige politikker og så videre.
- Udstikke rammerne. Det sker i budgettet.
- Etablere dialog med borgere og erhvervsliv om kommunens udvikling.
- Konkretisere den overordnede retning og de overordnede rammer.

Men en sådan beskrivelse af de kommunalpolitiske opgaver efterlader meget lidt plads til de ideer og synspunkter, det enkelte kommunalbestyrelsesmedlem har. Når en del kommunalbestyrelsesmedlemmer "kommer til at involvere sig i driftsspørgsmål" skyldes det den helt naturlige trang til at udøve indflydelse. Og i et stort komplekst system, som den kommunale organisation er, kan det være svært at finde muligheder for at udøve indflydelse.

Det centrale spørgsmål er: Hvad gør jeg ... hvis jeg gerne vil have en drøftelse af arbejdsforholdene på daginstitution Y?

Hvis jeg ønsker en drøftelse om en ny skolestruktur?

Når jeg nu for 10. gang har hørt, at lederen på plejecenteret er helt umulig?

Det er naturligvis umuligt at give helt færdige svar på disse spørgsmål. Det afhænger af den lokale kultur i den enkelte kommune. Men her kommer alligevel nogle bud.

Arbejdsforholdene: Hvis du sidder i det relevante udvalg, så spørg uformelt. Bed eventuelt om, at administrationen til næste udvalgs-møde forbereder en nærmere redegørelse. Hvis du ikke sidder i udvalget og der heller ikke er nogen fra dit parti, der gør det, så spørg uformelt udenfor dagsordenen på byrådsmødet.

Skolestruktur: Du kan bede om at få forslaget optaget på byrådets dagsorden til det kommende møde, eller du kan vælge at lade forslaget afvente den kommende budgetlægning og her stille det som forslag.

Plejhjemslederen: Du kan henvende dig til borgmesteren og høre, om "der er noget om snakken". Og er der det, må det følges op ledelsesmæssigt, og du har naturligvis krav på at blive holdt orienteret herom.

### Spørg og stil forslag

Mange synes, at det mest spændende i kommunalpolitik er konkretiseringen af de overordnede rammer, men det er også her, risikoen for at blive "fedtet" ind i de konkrete beslutninger ligger. Man kan komme til at gøre noget, der er på kanten af det lovlige, man kan komme til at underminere ledelsen, man kan komme i strid modvind i byrådet og så videre.

De gode råd er derfor, når man gerne vil udøve indflydelse:

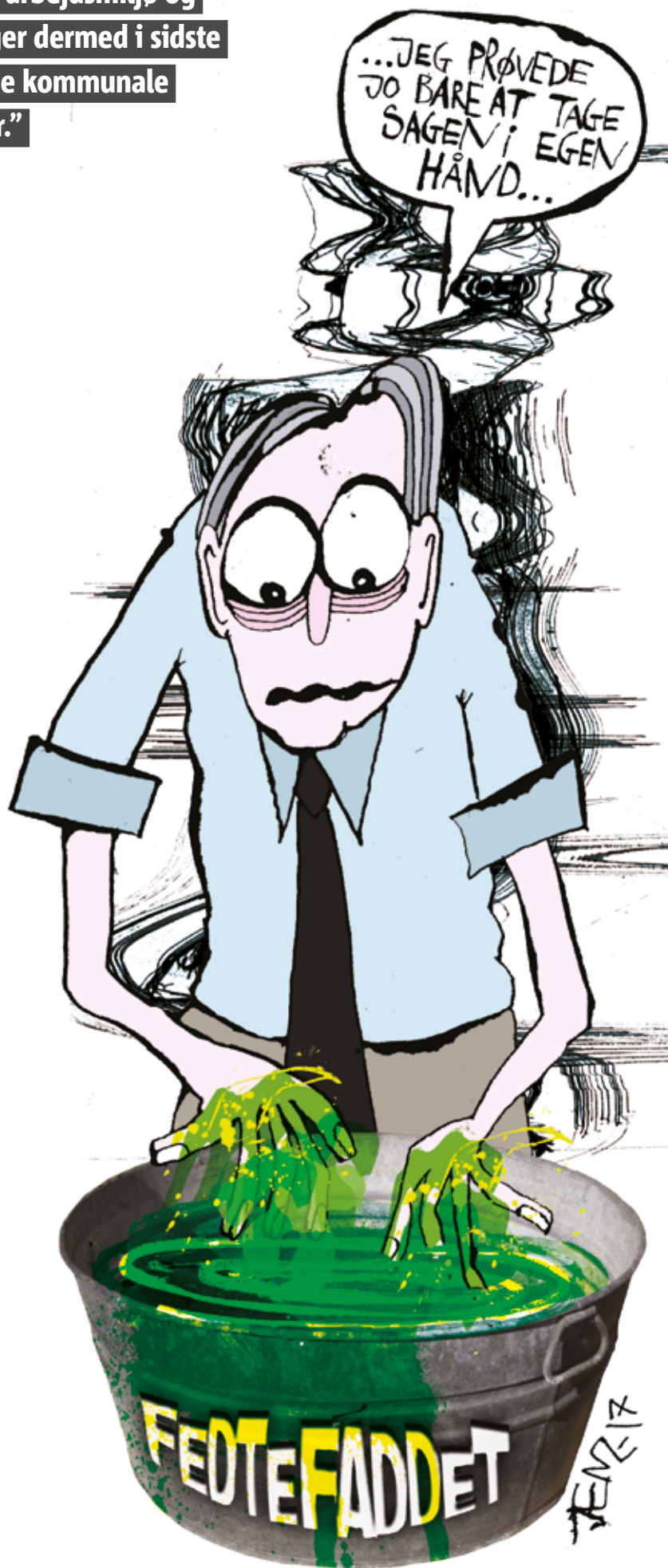
- Brug din ret til at få en sag på byrådets dagsorden.
- Spørg uformelt på udvalgs-møder - følg eventuelt op med at bede om notat.
- Brug i det hele taget din ret til at stille spørgsmål og få oplysninger.
- Stil forslag.

Og husk:

- Armslængdeprincippet - så længe man ikke har fingre i sagen, kan den ikke klæbe ved, og du kan stadigvæk betragte den nogenlunde objektivt.
- Du er medlem af kommunalbestyrelsen, og kommunalbestyrelsens opgave er overordnet og ikke fokuseret på driften.
- Du forventes at blande dig og tage initiativ til en fortsat udvikling af din kommune. ●

Allan Vendelbo har været kommunaldirektør i flere kommuner, direktør i SKI og kontorchef i KL. I dag er han pensionist, men arbejder freelance for Lundgaard Konsulenterne.

**"En så konkret involvering underminerer chefens ledelseseffektivitet, forvirrer medarbejderne, medfører et dårligt arbejdsmiljø og forringer dermed i sidste ende de kommunale ydelser."**





**Frank Jensens søn** Lasse Frimand (S) var ved KV13 et eksempel på en byråds-kandidat med en borgmester-far, der klarede sig godt. Tre kandidater til KV17 har til fælles, at de har en far, der enten er - eller har været - borgmester. Foto: Marie Kragh / Polfoto

## Borgmesterbørn - og en liste der lader vælgerne udpege spidsen

I tre jyske kommuner finder man nu nye kandidater, der tager skridtet til at gå i forhenværende eller nuværende borgmester-fædres fodspor.



Af Knud Abildtrup  
knud@dknyt.dk

De seneste ugers meldinger om KV17 fra lokale valgudvalg og vælgerforeninger har udover nye spidskandidater, afgående kandidater og dem, der stadig er i tvivl, om de er klar til endnu en omgang, bragt de første tre kandidater frem i lyset, som har det specielle til fælles, at de har en far, der enten er eller har været borgmester.

Ved KV13 var Lasse Frimand (S) et eksempel på en byråds-kandidat, der med en borgmester-far - overborgmester Frank Jensen (S) i **KØBENHAVN** - klarede sig godt. Han var et politisk ubeskrevet blad og kom i byrådet med tredjeflest personlige stemmer i sin egen kommune, Aalborg, hvor faderen også stammer fra.

I samme parti har det for 34-årige Mette Juhl ikke været afskrækkende, at hendes far, Jørn Juhl Nielsen (S) var borgmester i 12 år - 1998-2009 - i først den gamle og siden den sammenlagte **HEDENSTED** Kommune. I og med

en borgmester, der til gengæld kan havne i byrådet sammen med ham. I **SØNDERBORG** har 28-årige Didda Lauritzen besluttet sig for at stille op, mens hendes far, Erik Lauritzen (S), der er i sin første borgmesterperiode, er sit partis spids igen.

Til JyskeVestkysten fortæller den 28-årige læge på Sygehus Sønderjylland, hvordan hun 'altid har fået at vide, at man ikke skal brokke sig, hvis man ikke orker at gøre noget ved det. Jeg har lært, at når man er privilegeret, skal man gøre en indsats for dem, der ikke er så heldige. Far og jeg bekymrer os om de samme ting. Vi kan godt finde på at ringe til hinanden sent om aftenen og diskutere et aktuelt emne. Det gør vi ofte'.

Længere oppe i det midtjyske i **IKAST-BRANDE** er det tidligere borgmester og nuværende viceborgmester Pre-

ben Christensens (Fælleslisten) søn, 31-årige Henrik Hørlykke Christensen, der også har valgt at stille op på sin fars liste. Til Herning Folkeblad fortæller den IT-ansatte hos Siemens, hvordan hans far har skubbet på for den beslutning - og så kalder han sig selv 'supergrøn', når det gælder politik. Til Brande-Bladet beskriver han mere jordnært sine ambitioner som 'ikke større, end at jeg gerne vil prøve at snuse til den del af verden og se, om det er noget for mig'.

Ved KV17 stopper hans far i lokalpolitik - som 69-årig med en politisk anciennitet på hele 26 år. Han har om nogen været en stemmesluger, for eksempel da han ved KV09 sørgede for to tredjedele og ved KV05 for næsten alle stemmer til listen.

Som et kuriosum har Fælleslisten valgt at stille op uden en decideret borgmesterkandidat. Det fremgår af lokale medier, at den, der scorer flest stemmer, vil få den position, så det navn vil først kendes efter stemmeoptællingen på valgnatten.

Det tidligere byrådsmedlem Erik Rene Pedersen er blevet spidskandidat, en placering, som altså ikke gik til listens hidtidige bejler til en spidsposition, byrådsmedlem Helle Mathiasen. Men ligefrem borgmesterkandidat skal han altså åbenbart ikke være uden vælgernes klare opbakning. ●



**Preben Christensens** har en søn, der nu også opstiller for Fælleslisten Ikast-Brande. Foto: Polfoto

## Slut med kønsopdelt svømning i offentlig åbningstid

**AARHUS.** Et bredt flertal i Aarhus Byråd vil gøre op med kønsopdelt svømning i kommunens svømmehaller i den offentlige åbningstid. 26 af 31 byrådsmedlemmer står bag beslutningen, der sætter en stopper for tilbud om kvindesvømning i Gellerupbadet lørdag eftermiddag.

- I Venstre er vi glade for, at vi nu får afslutning på den her sag. Og at der er bred opbakning til, at vi nu stopper tilbuddet i Gellerup, siger Venstres politiske ordfører, Gert Bjerregaard.

Alle partier bortset fra Det Radikale Venstre og Enhedslisten bakker op. Forslaget har vakt harme både blandt brugerne af kvindesvømningen og hos Institut for Menneskerettigheder. Her har ligebehandlingschef Maria Ventegodt Liisberg advaret om, at det kan blive en sag for Ligebehandlingsnævnet.

## Fredensborg prøver at spore læk fra lukket dagsorden

**FREDENSBORG.** It-afdelingen i Fredensborg Kommune undersøger byrådspolitikernes elektroniske spor for at opklare en lækage fra en lukket dagsorden. Sagen handler om budgetoverskridelser på 18 millioner kroner for et plejecenter i Humlebæk, der endnu ikke er bygget, skriver Frederiksborg Amts Avis.

- Vi er i byrådet trætte af, at der bliver lækket oplysninger fra lukkede møder og dagsordener, forklarer borgmester Thomas Lykke Pedersen (S).

Eksperter i forvaltningsret vurderer dog, at det sandsynligvis er ulovligt at undersøge, hvem politikerne har sendt mails til, og hvad de har læst af dagsordener i de afgørende dage.



FOTO: DR/NRK/POLFOTO/ARKIV

## Nordjyder udvikler undervisning inspireret af 'Skam'

**BRØNDERSLEV/FREDERIKSHAVN.** Den norske tv-serie 'Skam' har skabt fornyet interesse for et fælleskab blandt unge i Norden. Biblioteker i Brønderslev og Frederikshavn vil derfor sammen med Ski Bibliotek i Oslo og Göteborg Stadsbibliotek alliere sig med kreative unge, der skal udvikle undervisningsmateriale til folkeskoler og biblioteker. Materialet vil have fokus på dannelse og identitet set med nordiske litterære briller. En række folkebiblioteker og pædagogiske læringscentre kan se frem til at modtage i alt 13 millioner kroner, som skal styrke kulturformidlingen og folkeoplysningen lokalt.

## Politiet kom kun sjældent, så nu opretter Roskilde eget vagtværn

**ROSKILDE.** Gennem flere år har det været et tiltagende problem med unge, der holder støjende fester på Vigen til gene for især campisterne på Roskilde Camping, skriver DAGBLADET Roskilde. Ofte er politiet blevet kontaktet, men kun sjældent har det ført til, at en patruljevogn er dukket op, og derfor har kommunen gentagne gange gennem to år søgt politiets tilladelse til at lade et privat vagtselskab patruljere. I januar kom det seneste afslag med henvisning til, at Vigen er et offentligt tilgængeligt område, hvor det er politiets opgave at patruljere. Nu er der imidlertid udsigt til, at Roskilde Kommune selv vil etablere et vagtværn, der kan løfte den opgave, politiet ikke magter. ●

**Hvilket problem vil de løse?** Mange plejehjemsbeboere får ikke pulsen op trods adgang til motionsrum og fysioterapeuter i alle centre. **Hvordan?** Virtual reality-briller kan være det, der skal til for at få de ældre op på motionscyklerne.



Jens Holm  
jens@kommunen.dk

Du cykler i skoven, sænker farten og lader fødderne hvile i pedalerne, inden du drejer hovedet for at se fuglen, som synger i træet til venstre for dig. Du betragter solsorten, indtil sangen forstummer, da den flyver ud af dit synsfelt. Og du misser med øjnene, da aftensolen sluger den i horisonten.

Fødderne træder atter i pedalerne, og du fører roligt cyklen frem mod næste hjørne af stien. Men i virkeligheden befinder du dig ikke i en skov, og du har heller ikke set en rigtig fugl.

Du har kigget ind i to skærme - monteret i en brille, der slutter helt tæt om dit hoved, mens du heller ikke har rørt dig ud af flækken. Pedalerne, du har trådt i, er virkelige, men de er monteret på en motionscykel.

Den fiktive verden kaldes på godt dansk for virtual reality, og teknologien kan bruges



**De 21 ældre, der deltog i forsøget, kunne blandt andet vælge mellem at køre på en parkvej mellem grønne plæner, søer, blomster og sommerfugle, gennem en snedækket nåleskov eller på en bjergside.**  
Computerillustration: Jon Ram Bruun-Pedersen

som et værktøj, der løser problemer, som vi har svært ved at løse i den virkelige verden. Det viser et ph.d.-projekt fra Aalborg Universitet (AAU).

I Frederiksberg Kommune har projektet blandt andet hjulpet demente til at få en god, digital motionsoplevelse fremfor at opleve motion som en sur pligt.

#### Kedeligt at motionere

Sammen med fysioterapeuter på plejehjemmet Akaciegården i Frederiksberg Kommune gennemførte adjunkt

Jon Ram Bruun-Pedersen fra AAU København projektet.

Først blev der sat store tv-skærme op foran motionscyklerne i aktivitetsrummet, og mens de ældre cyklede, kørte de gennem forskellige virtuelle landskaber på tv-skærmen.

- Som udgangspunkt er plejehjemsbeboere som regel ikke specielt motiverede for at dyrke motion. Dels fordi

det kan gøre ondt, hvis man skal i gang igen efter lang tids inaktivitet, dels fordi det ikke er særlig interessant at sidde

og kigge ind i en væg, mens man cykler, fortæller Jon Ram Bruun-Pedersen.

I næste del af projektet udstyrede Jon Ram Bruun-Pedersen de ældre med virtual reality-brillerne.

- Formålet er at give beboerne det, de skal have - nemlig deres træning og den aktivitet, der skal til for at bedre deres livskvalitet, siger han.

21 ældre deltog i forsøget med fladskærmene, og ni deltog med VR-briller, som blandt andet satte dem i stand til at cykle ved virtuelle

parkveje og søer med blomster og fugle.

#### Sådan virker brillen

Brillerne, der skal sættes fast omkring hovedet, er tilkoblet en computer, der sørger for at generere den virtuelle verden, som gengives på brillerens små skærme.

- Ser du en fugl, så kan du vende dig om og kigge efter den. Det skal motivere dem til at prøve brillerne, fordi det vil give dem en god og sjov oplevelse, siger Jon Ram Bruun-Pedersen.

Det lyder nemt, men på grund af målgruppens specielle behov kræver opgaven en del forberedelse.

- Det er vigtigt, at vi lader cyklen køre meget langsomt, fordi folk risikerer at blive VR-syge. Lidt som ligesom ved køresyge, hvor problemstillingen er, at hvis du kigger væk fra bilvinduet ned i en bog, så kan du mærke, at du bevæger dig, men du kan ikke se det, og så kommer der en konflikt i dit hoved, siger Jon Ram Bruun-Pedersen og fortsætter:

- Med virtual reality er det omvendt. Du sidder stille, men du føler, at du bevæger dig. Og det har det med at sætte visse folks hjerne i konflikt.

Men undervejs i udviklingen blev cykelturen ved en fejl dog alt andet end rolig.

**”Der var én, der ikke kunne lide det, men hun fik også en dårlig oplevelse, fordi systemet lavede en fejl, da hun fik brillerne på. Pludselig kørte hun afsted på cyklen med 300 kilometer i timen ad en smal bjergsti. Det var virkelig uheldigt.”**

Jon Ram Bruun-Pedersen, adjunkt ved AAU København

- Der var én, der ikke kunne lide det, men hun fik også en dårlig oplevelse, fordi systemet lavede en fejl, da hun fik brillerne på. Pludselig kørte hun afsted på cyklen med 300 kilometer i timen af en smal bjergsti. Det var virkelig uheldigt, og det var ikke sjovt for hende, fortæller Jon Ram Bruun-Pedersen.

*Forsøget, der blev gennemført i 2016, kommer til at indgå i fysioterapeuternes træningsprogrammer fremover, ligesom beboere på plejehjemet og en række pårørende også har efterspurgt teknologien som fast inventar i motionsrummet.*



## Af Michael Kjærgård. Ærlig talt

# Ekkokammeret i det åbne rum

Samtale fremmer forståelsen, var der engang et reklameslogan, der hed, og muligvis meget betegnende blev op-havsfirmaet bag sloganet overtaget af et andet, som siden er overtaget af et tredje. Så på en måde findes ophavet endnu og på en måde ikke. Ligesom med den forståelsesfremmende samtale.

For selvfølgelig er samtalen, herunder den offentlige samtale, stadig en vigtig motor i den gensidige forståelse mellem os allesammen. Men man kommer ikke udenom, at den også er en vigtig motor for det modsatte. Den digitale udvikling får ofte skyld for sidstnævnte, ligesom den får skyld for alt muligt andet, som man ikke bryder sig om. I virkeligheden har den digitale udvikling haft mindst lige så stor betydning for den slags samtale, som faktisk fremmer forståelsen, og i begge tilfælde har det naturligvis den meget ikke-digitale forklaring, at det er de deltagende mennesker, der afgør, om samtalen mellem dem er af den ene eller anden slags.

Men det er sandt, at den digitale udvikling har gjort det nemt at tale sig væk fra hinanden - paradoksalt nok ved altid at være enig med dem, man taler med. Interessefællesskaber findes på alle forhåndenværende politiske fløje, og det kræver endda ikke nødvendigvis hverken en målrettet eller for den skyld



**”Den digitale udvikling har gjort det nemt at tale sig væk fra hinanden – paradoksalt nok ved altid at være enig med dem, man taler med.”**

bevidst indsats at blive indrullet heri. Problemet med dem er, at de har en tendens til at lukke sig om sig selv.

Hvis man her forestiller sig obskure lukkede diskussionsfora eller ekstreme hjemmesider, så har man kun fat i en del af fænomenet. Bare sådan noget som, hvem man er venner med på Facebook, udgør for de flestes vedkommende en sortering, der blandt meget andet også er holdningsmæssig. Man omgås ofte folk, der ligner en selv, og i et digitalt univers vil algoritmernes lidenskabsløse systematik uvægerligt understøtte og forstærke enhver tendens - også denne.

Tendensen er velkendt og velbeskrevet, og da dens resultat er, at man altid hører det samme, kalder man det 'ekkokammer'. Man kan undgå at havne i sådan et - dels selvfølgelig ved ikke at færdes for meget i de dedikerede grupper og fora, dels ved at opretholde en bredspektret kreds af kontakter på for eksempel Facebook. Er man ikke på vagt, ender det med, at man altid kun hører, hvad man selv synes, og inden man ser sig om, falmer forståelsen for, anerkendelsen af og måske endda kendskabet til eksistensen af andre(s) synspunkter. Det ekstreme bliver normalt - i hvert fald inde i ekkokammeret - og man føler sig i stigende grad ikke hjemme udenfor.

Som sagt en velkendt og velbeskrevet ten-

dens. Det nye er, at ekkokammerne nu også er ude i det åbne rum, hvis man kan sige det sådan uden at komme i konflikt med fysikkens love. Men hvad enten man nu kan det eller ej, så ser vi oftere og oftere, hvordan diskussioner i det åbne rum foregår i adskilte virkeligheder, hvor deltagerne råber 'fake news' efter hinanden eller 'Lügenpresse', hvis det skal være helt slemt. Blandt meget andet er det også en kamp mellem de nye brugerdrevne medier og de etablerede, og her kommer de etablerede til at tabe, hvis de kun ser det som deres rolle at huske, at de i tilfælde af modstridende facts fra forskellige virkeligheder altid skal lade dem begge få taletid, men ikke at forholde sig til, hvad der er sandt eller falsk.

Hvis ingen har lagt mærke til det før, så er det om noget blevet tydeligt på den anden side af Atlanten efter præsidentskiftet. Men vi har også set det herhjemme både før og efter - bare ikke så ekstremt. I hvert fald ikke endnu. Hvis vi vil undgå, at det bliver det, er det ikke den digitale udvikling, der kommer til at redde situationen for os.

Algoritmernes lidenskabsløse systematik bygger udelukkende på, hvad vi selv gør. Det er vores egen ageren, der bliver understøttet og forstærket. Nu som altid er det de deltagende mennesker, der afgør, om samtalen mellem dem er af den ene eller anden slags.

# Ledere skal ud af komfortzonen og samarbejde på tværs

De offentlige opgaver bliver stadig større og mere komplekse at løse. Samtidig bliver presset på velfærden og behovet for effektivisering på tværs af den offentlige sektor næppe mindre. Kommunen inviterer en række forskere, eksperter og praktikere til at levere deres bud på, hvordan vi kan finde nye veje til varig velfærd.

## NYE VEJE

### Annemette Digmann

Selvstændig forsker og forfatter



Det er blevet åbenbart for mange kommuner, at der skal findes nye veje, hvis velfærdsopgaverne skal løses optimalt for borgerne - også i fremtiden. Borgernes behov for optimale løsninger stiller krav om, at både ledere og medarbejdere er i stand til at arbejde på tværs af fag, afdelinger og organisationer. Ikke mindst skal man som offentlig myndighed være i stand til at inddrage både civilsamfund og borgere som ligeværdige parter i arbejdet med at udvikle nye løsninger. Kravet om at kunne arbejde på tværs tvinger imidlertid mange ledere ud af deres komfortzone.

Denne artikel drejer sig om, hvorfor det opleves så udfordrende at lede på tværs, og hvordan udfordringerne klares.

#### Udfordringerne

I forbindelse med min forskning i tværsektoriel ledelse, hvor jeg som aktionsforsker har fulgt en række partnerskaber, har jeg interviewet en ledende overlæge, der også er officer i Hæren og som sådan har været udstationeret i Irak og Afghanistan. Han beskriver vanskelighederne i det tværsektorielle samarbejde på sundhedsområdet således:

”Det er vanskeligere at arbejde på tværs af sektorerne på sundhedsområdet end at føre krig i Afghanistan, for i krig er målet klart. Der er ingen kasser eller rationaler, der tænker eller handler mod hinanden.”

Denne leder skærer det ud i pap: Det er de forskellige penge-kasser og de mange, helt legitime interesser og perspektiver, der er én af årsagerne til, at det er besværligt at samarbejde på tværs af faglige og organisatoriske grænser.

En anden udfordring består i, at de fleste ledere er trænet i at udøve ledelse i et hierarkisk system.

Men den form for ledelse virker ikke i et partnerskab, hvor der kun er bordender til stede. Det betyder, at man som leder skal kunne mestre både pyramideledelse og partnerskabsledelse og være i stand til at skifte ubesværet mellem de forskellige former.

En tredje udfordring består i, at de mennesker, man er indgået i en forhandling med om formiddagen, sagtens kan være de samme, man skal udøve fælles ledelse med om eftermiddagen. Det kræver, at alle er i stand til at håndtere, at forskellige opgaver stiller krav om forskellige lederroller.

#### Hvordan leder man på tværs?

For det første skal I sammen erkende, at nogle opgaver kun kan løses på tværs. Det gælder for eksempel på sundhedsområdet, hvor almen praksis, kommuner og hospitaler er nødt til at overskride grænser for at kunne løse opgaverne for borgerne. Men det er lige så nødvendigt internt i en kommune, hvor sundheds- og arbejdsmarkedsområdet skal samarbejde om at gøre borgerne raske. Og på skoleområdet, hvor både pædagogens og lærerens kompetencer skal i spil for at leve op til intentionerne i skolereformen.

Når erkendelsen af nødvendigheden er til stede, består næste skridt i at skabe en fælles

**”Det er heller ikke længere kun andre professionelle, man skal kunne samskabe med. I fremtiden skal vi i langt højere grad involvere borgerne i de løsninger, der er behov for. Også den udvikling vil bringe mange af os ud af komfortzonen.”**

vision. Hvad er det, I altid har drømt om at kunne gøre eksempelvis for at hjælpe udsatte familier videre? Det er den fælles vision om at gøre det bedste for borgerne, der kan bidrage til at sætte egeninteressen på pause. Det er vigtigt med mellemrum at revitalisere visionen, da det er visionen, der sætter retningen for samarbejdet. Og når et samarbejdsforløb har tendens til at ændre sig undervejs, så skal visionen følge med.

Når første udgave af visionen er på plads, er det vigtigt at få opstillet spilleregler for samarbejdet mellem de konkurrerende perspektiver:

- Hvordan vil I løse konflikter i partnerskabet?
- Hvordan skal der træffes beslutninger?
- Hvordan vil I undgå, at egeninteressen fylder for meget?

Der kan være mange andre områder, der har behov for spilleregler. Det afhænger af emne og partnerskab. Men det fælles er, at spilleregler aftales bedst i fredstid. Altså inden problemstillingen opstår.

Endelig er det væsentligt at afsætte tid til refleksion og læring undervejs. Det er ikke sikkert, I lykkes i første omgang. Derfor er det vigtigt, at I tillader jer at blive klogere undervejs.

#### Grænsekrydsende lederkompetencer

Når ledere, der er opvokset i et hierarkisk system, skal udøve ledelse med ligestillede kolleger i et partnerskab, oplever mange, at de kommer ud af komfortzonen. Der er behov for at udvikle nye eller supplerende kompetencer. En kommunal sundhedsdirektør formulerer det på denne måde:

”I min egen organisation har jeg en rutine,

jeg kan benytte mig af, men i partnerskabet har jeg ikke de nødvendige ressourcer i samme omfang, og det kan godt være frustrerende, for som leder er jeg vant til at kunne løse problemerne hurtigt. Det kan jeg bare ikke i partnerskabet. Jeg mangler en værktøjskasse. Den, jeg har, er ikke fyldt op med værktøjer til at lede på tværs.”

I min forskning har jeg identificeret en række værktøjer, der med fordel kunne supplere de eksisterende. For det første skal lederen have overskud til at være nysgerrig efter de andre partners perspektiv. Hvorfor siger de, som de gør? Hvad gemmer sig bag de udsagn, de kommer med? Hvis det er svært at skulle implementere en beslutning i egen organisation, så lad os tale sammen om det i stedet for at lade, som om det er økonomien, der spænder ben.

For det andet skal man kunne køre processer og manøvrere. Hierarkiet kan ikke bruges, men der er stadig mange magtbastioner til stede, så fremdrift og beslutningskraft skal sikres på anden vis. Der er ikke mange, der har godt at sige om kollektiv ledelse, men de ledere, der har erfaringer fra sådanne ledelsesformer, klarer sig bedre i partnerskaberne.

For det tredje skal I træne ledelse sammen med jeres partnere ud fra en erkendelse af, at I er hinandens forudsætninger for at kunne lykkes. Der skal opbygges gode relationer mellem parterne, og det sker bedst gennem konkrete handlinger.

Det kan for det fjerde være en god idé at sikre sig forstyrrelser udefra. I Region Midtjylland har adskillige tværsektorielle ledelsesgrupper på sundhedsområdet haft gavn af tilknyttede følge- eller aktionsforskere, der har kunnet spejle, hvad der foregår både på møderne og i mellemrummene. På den måde er det muligt at ændre dét, der ikke virker, næsten med det samme.

For det femte er det nødvendigt at afsætte tid til læring undervejs. Da partnerskabsledelse er nyt for de fleste, vil der være behov for i fællesskab at blive klogere på metoder og virkemidler.

#### Perspektivering

Ledelse og samarbejde på tværs er kommet for at blive, og de tværgående kompetencer skal være til stede hos alle de medlemmer af organisationen, der skal samarbejde med andre fag og afdelinger for at løse opgaverne. Det er ikke kompetencer, der er forbeholdt ledere. Og det er heller ikke længere kun andre professionelle, man skal kunne samskabe med. I fremtiden skal vi i langt højere grad kunne involvere borgerne i de løsninger, der er behov for. Også den udvikling vil bringe mange af os ud af komfortzonen. Men jeg er sikker på, at de erfaringer, der gøres med det tværfaglige og tværsektorielle samarbejde i disse år, vil kunne smitte af på de samskabelsesprojekter med reel borgerinddragelse, der så småt er på vej.●

**KORT  
FORTALT**

**Der er større** pres på Danmarks kyster dels på grund af klimaforandringer, dels fordi vi bygger meget tættere på vandkanten end tidligere.

**Det øger behovet** for kystsikring, og samtidig har Kystdirektoratet i en rapport, som udkom i efteråret 2016, gjort det klart, at behovet især går på sammenhængende projekter, for ellers flytter man bare problemet.

**I Danmark er reglen**, at det er den enkelte grundejer, som skal betale for beskyttelsen af sin ejendom. Kommunerne har dog fået mulighed for både at sætte kystsikring i gang og pålægge grundejerne at betale, men der er behov for, at staten hjælper med koordinering, prioritering og finansiering, mener kommunerne.

**KL har blandt andet foreslået** en national kystfond, som kan hjælpe med finansiering og gunstige lån.

**Regeringen afviser foreløbig** at ændre finansiering og princippet om, at det er den enkelte grundejers ansvar at kystsikre, men vil gerne øge den statslige deltagelse i koordineringen.



# KL: Der mangler både penge og prioritering

Vi kan ikke løfte opgaven alene; staten må hjælpe til. Sådan lyder det fra en række kommuner, som endnu en gang har brugt kræfter og penge på at afhjælpe skaderne efter vinterstorme og ekstremt højvande.

## o stormvejr

Af Susanne Sayers  
susanne@kommunen.dk

Knap var den sidste julefrokost fordøjet anden juledag, før stormen Urd rullede sig ud og blæste julefreden langt væk i Jyllinge. Den lille fjordby, som engang var landskendt for sit ålefiskeri, har de senere år været bedre kendt som et af de steder, som hyppigst rammes af ødelæggende højvande ved storm, og Urd var ingen undtagelse.

Endnu en gang stod en række huse i Jyllinge Nordmark under vand, endnu en gang kæmpede beredskaberne og masser af frivillige, herunder Roskilde-borgmester Joy Mogensen (S), for at begrænse de værste skader, mens

vandet blev ved med at stige.

Og knap var de hårdt prøvede beboere kommet ind i 2017, før den usædvanligt høje vandstand den 4. januar skabte problemer igen. Og igen nogle få dage efter.

Jyllinge er et eksempel på, hvordan nogle områder i Danmark bliver langt hårdere ramt af vejr og vind og vand end tidligere, og det er der flere forklaringer på.

For det første er meteorologer og andre eksperter enige om, at det er et resultat af klimaforandringer. Vejret er blevet voldsommere, og havet stiger. Selv hvis havet kun stiger få centimeter, kan det blive til overordentligt meget mere vand end før i tiden, når det på én gang presses ind i fjorde, bæltet og vige af en

storm. Men der er ifølge Danmarks Meteorologiske Institut, DMI, udsigt til, at vandstanden i de danske have kan stige mellem 20 centimeter og 1,4 meter i dette århundrede, så stormfloderne og havets nedbrydning af kysterne bliver kun værre.

For det andet er der landet over blevet drænet, fyldt op og bygget ud og anlagt dyre byggerier direkte i vandkanten, fordi vandudsigt og havnefront er attraktivt. Dermed er mange flere områder end før truet, når vandet stiger, fordi de nu er beboede.

Men Jyllinge er også et eksempel på, hvor svært det kan være at beskytte kysterne mod oversvømmelser og stormflod og havets påvirkning, selvom stort set alle er enige om, at det bør gøres.

Allerede efter stormen Bodil i 2013, som ødelagde flere hundrede huse i Jyllinge, blev der taget initiativ til bedre beskyttelse. Et projekt, hvor Egedal og Roskilde Kommune betaler lidt over halvdelen af udgifterne og grundejerne tilsammen resten, blev vedtaget. Mere end 90 procent af de berørte grundejere stemte for.

Men foreløbig er planerne strandet på grund af en ræk-

**"I burde lovfæste, hvad der er fælles problemer, og hvad der ikke er. Hvis I planlægger forbedringerne, kan I få en bæredygtig forretning ud af det ligesom Holland."**

Joost Stronkhorst, Deltares (institut for anvendt kystforskning)

ke klager, som har opsætten- de virkning, og selvom regeringen i december ændrede loven, så det bliver sværere at klage over kystsikringsprojekter, viser klagerne, hvor svært det kan være at nå til enighed, når projekterne bliver konkrete og regningen skal deles.

**Minister på borgermøder**  
Onsdag aften (den 1. februar) var kystsikring igen til debat i Jyllinge, som var første stop på den række borgermøder om kystsikring, som miljø- og fødevareminister Esben Lunde Larsen (V) har taget initiativ til.

- Det er vigtigt for mig at

høre, hvordan borgerne oplever situationen, siger ministeren.

- Jeg har holdt møder med KL og med Kystdirektoratet og en række kommuner, så jeg ved, hvad deres synspunkter er, og nu skal borgerne høres.

Kystsikring er i takt med det voldsommere vejr blevet en stadig varmere sag i Danmark, og det skyldes ikke mindst, at Danmark har et finansieringsprincip, som er ret unikt. I Danmark står staten kun for kystsikringen af dele af den jyske vestkyst; ellers er det den enkelte grundejer, som må betale for at få beskyttet sin ejendom mod vandet.

I lande som Holland og Storbritannien spiller staten en hovedrolle i finansieringen af kystsikringen, og de milliarder, som hvert år bruges til formålet, opkræves over skatten.

I Danmark blev det i den rapport om kystsikring, som Kystdirektoratet udgav i efteråret 2016, endnu engang fastslået, at de fleste kystsikringsprojekter kun fungerer efter hensigten og giver mening økonomisk, hvis de er tænkt og udført som sammenhængende projekter.



**2. juledag skete det igen.** Oversvømmede boliger på Lærkevej i Jyllinge nord for Roskilde minder os alle om, at oversvømmelserne kun tager til i hyppighed og styrke.  
Foto: Finn Frandsen / Polfoto

Ellers har de det med at flytte problemet længere henad kysten i stedet eller blive dyre og ineffektive.

Men når hver enkelt grundejer er ansvarlig, er det svært at skabe sammenhæng. Kommunerne kan tage initiativ, og de kan også pålægge grundejerne at betale, men det er ofte meget upopulære sager at skabe enighed om, og i betragtning af, hvor stort behovet for kystsikring er i Danmark, er det få projekter, som gennemføres. Der er brug for, at staten spiller en langt mere offensiv rolle, siger Jørn Pedersen, Venstreborgmester i Kolding og formand for teknik- og miljøudvalget i KL.

- Vi har to hovedproblemer, og det største er prioriteringen og koordineringen af projekterne. Det er ofte flere kommuner, som skal arbejde sammen, og der er mange hensyn at tage, siger Jørn Pedersen.

Fødevare- og miljøminister Esben Lunde Larsen har allerede erklæret, at staten er parat til at påtage sig en koordinerende rolle og et større ansvar. Men prioriteringen mener han stadig må være op til den enkelte grundejer og de berørte kommuner.

Ifølge Jørn Pedersen er det andet hovedproblem, at der mangler penge, særlig når der er enighed om et kystsikringsprojekt, men ikke om, hvordan regningen skal fordeles.

- Her kunne man for eksempel oprette en national fond, som kan lægge ud, så projekterne kan komme i gang, og

så må vi tage debatten om regningen i mellemtiden. I dag er vi nødt til at vente, og det kan tage lang tid, siger Jørn Pedersen, der også ser et formål i, at en national fond kunne udstede lån til de berørte grundejere eller supplere finansieringen.

Tanken støttes blandt andet af Alternativet og Enhedslisten, men foreløbig afviser regeringen den, siger Esben Lunde Larsen, som henviser til, at princippet om grundejerens ansvar for finansieringen står fast, og at en fond efter hans mening vil betyde mere bureaukrati.

**Hvad ikke kan stå ...**

Et særlig ømtåleligt emne er det, om grundejere i alle tilfælde skal have lov til at beskytte deres ejendom eller har krav på erstatning, hvis den igen og igen rammes af skader ved storm og stormflod.

Ifølge Kystdirektoratets analyse kan det godt svare sig at sikre for eksempel sommerhusområder mod oversvømmelse med diger. Her beskytter kystsikringen så store værdier, at den er penge værd. Men blandt andet flere steder langs danske kyster ligger der spredte huse, som det vil kræve mange penge at beskytte mod nedstyrtning, når stranden ædes væk af havet.

Her har grundejere forsøgt sig med forskellige lokale projekter som høfder, bølgebrydere og sikring af skråninger, men de virker sjældent efter hensigten eller i lang tid. Her kræver det ifølge Kystdirektoratet sandfodring, også kaldet blød kystsikring, over en længere strækning at holde havet på afstand. Som direktoratet skriver: "Kysttilbagerykningen kan reelt kun standses ved anvendelse af aktive metoder (strandfodring med sand, red). Det faktum er ikke alment kendt og accepteret blandt grundejere langs de danske kyster."

Men sandfodring kræver koordinering, og udgiften kan være for høj til, at enkelte grundejere sammen kan betale den.

Det stiller lokale politikere i et dilemma, for de kan godt tage initiativ til at beskytte kysten - også for at holde fast i den turistattraktion, som en bred strand er. Men kan det svare sig? Og hvordan skal regningen splittes op? Hvordan skal grundejere i femte eller tiende række fra kysten betale i forhold til de meget færre grundejere, hvis ejendomme får størst glæde af beskyttelsen?

Et eksempel er de tre nordligste kommuner på Sjælland, som sammen har planlagt et kystbeskyttelsesprojekt. Alle er enige om, at projektet er helt nødvendigt. Storme har de seneste år kostet millioner af kroner i skader, og den strand, som turismen lever af, forsvinder. Lokal kystsikring med høfder og sten på skråninger virker ikke godt nok. Det er nødvendigt med et sammenhængende

projekt, og projektet er klar. Men grundejerne har foreløbig sagt nej. Ikke til projektet, men til betalingsmodellen.

Og hvad med de huse, som oversvømmes mange gange, og hvor det kan forudses, at det vil ske igen? Her stiger selvriskoen ganske vist, men burde de i stedet kunne forlanges nedrevet mod erstatning til grundejeren, fordi de på længere sigt er håbløse at sikre? Hvilke områder kan det svare sig at sikre, og hvilke skal man lade være?

Ifølge Jørn Pedersen er det nogle af de prioriteringer, som han gerne så staten gå ind i, men Esben Lunde Larsen afviser. For ham er det vigtigst, at 'den enkelte borger kan sove trygt om natten' og derfor altid har ret til at sikre sin ejendom.

- Men jeg har sat gang i et hurtigtarbejdende udvalg, som også skal se fordomsfrit på økonomiske modeller, siger Esben Lunde Larsen.

**En national opgave**

Selvom regeringen altså lige nu afviser det, mener KL, at staten ikke kommer udenom at spille en større rolle - også økonomisk. Klimaet har ændret sig; det har forudsætningerne for at sikre kysterne dermed også.

- Det er også en national opgave at beskytte vores kyster, siger Jørn Pedersen.

Samme besked kommer fra en lang række borgmestre i kystkommunerne, som mener, at opgaven med at beskytte kysterne og kystbyerne nu er blevet så stor, at det ikke længere alene kan være grundejernes og kommunernes opgave.

- Effektiv kystsikring er kommet op i et prisniveau, hvor det er svært for den enkelte lodsejer selv at bære udgiften. Da kysten hænger sammen og har en stor værdi for almenvellet, er der derfor behov for, at også staten kommer på banen for at sikre de berømte danske kyststrækninger, siger Helsingørs borgmester Benedikte Kiær (K).

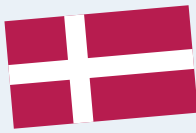
- Sådan sker det allerede på den jyske vestkyst, hvor staten bidrager økonomisk, så kommuner og lodsejere i de mest udsatte områder ikke skal stå alene med regningen for kystsikringen, tilføjer hun i et debatindlæg på TV2 efter januarstormene.

Teknologirådet har netop holdt en konference om økonomien i kystsikring. Her mente den hollandske repræsentant, Joost Stronkhorst fra instituttet for anvendt kystforskning Deltares, at der ingen vej er udenom statslig finansiering.

- Så længe I holder jer til princippet om, at grundejerne skal betale, vil I aldrig få en bæredygtig kystudvikling, sagde han.

- I burde lovfæste, hvad der er fælles problemer, og hvad der ikke er. Hvis I planlægger forbedringerne, kan I få en bæredygtig forretning ud af det ligesom Holland. ○

## Så meget betaler forskellige lande til kystsikring



90 mio. kr.

Den danske stat betaler 90 millioner kroner til sikring af dele af Vestkysten. Hertil kommer yderligere 13 millioner kroner betalt af kommunerne i området. Resten af kystsikringen i Danmark betales af grundejerne. Det samlede beløb er ikke opgjort.



2,4 mia. kr.

Til sammenligning bruger **Holland** ifølge Kystdirektoratet cirka 2,4 milliarder kroner årlig til kystsikring; de fleste penge betales af staten.



2,7 mia. kr.

Det tilsvarende tal for **Storbritannien** er 2,7 milliarder årligt. Også her er en stor del af pengene betalt via skatter.

# DKJOB

## DKMEDIER

### Abonnementssælgere til DK-medier, København

Vi er på udkig efter dygtige sælgere, der vil udvikle deres kommunikationsevner og salgskompetencer.

Ansøgningsfrist: 01/03/2017



FREDERICIA KOMMUNE

### Borgervejleder, Fredericia Kommune

Dialogen mellem kommunen og borgerne skal styrkes. Er det dig?

Ansøgningsfrist: 01/03/2017



SKIVEKOMMUNE

### Udviklingsorienteret og erfaren økonomikonsulent, Skive Kommune

Udviklingsorienteret og erfaren økonomikonsulent søges til det specialiserede socialområde.

Ansøgningsfrist: 20/02/2017



FREDERICIA KOMMUNE

### Engageret distriktsskoleleder til Fjordbakkeskolen, Fredericia Kommune

Fredericia Kommune har ambitioner - ikke mindst på børne-/ungeområdet. Vil du være med?

Ansøgningsfrist: 19/02/2017



### Kultur- og fritidschef, Randers Kommune

Kan du bevare, understøtte og udvikle den brede vifte af tilbud på hele kultur- og fritidsområdet?

Ansøgningsfrist: 20/02/2017

FREDERIKSSUND KOMMUNE

### Direktør til J.F. Willumsens Museum, Frederikssund Kommune

Kan du sikre museet en bred appel og et højt kunstnerisk niveau?

Ansøgningsfrist: 16/02/2017



Silkeborg KOMMUNE

### Chef for Plan og Byg, Silkeborg Kommune

Vi søger en leder til flere fagområder - herunder kommune- og lokalplaner, bygge- og landzonesager.

Ansøgningsfrist: 12/02/2017

HORSSENS KOMMUNE

### Afdelingsleder i Tværgående Enhed for Læring, Horsens Kommune

Vil du være med til at udvikle Læring, Trivsel og Personlig Mestring hos alle børn og unge, så de kan få en ungdomsuddannelse og komme i beskæftigelse?



Lemvig Kommune

### Udviklingschef, Lemvig Kommune

Kan du styrke kommunens indsats overfor det lokale erhvervsliv og turismen?

Ansøgningsfrist: 07/02/2017

Se alle aktuelle stillinger på [www.dknyt.dk/stillinger](http://www.dknyt.dk/stillinger)

**Send debatstof til os:**

**Debatindlæg** må højst være på 2.500 tegn inkl. mellemrum. **Kronikker** skal være på mellem 5.500 og 7.500 tegn inkl. mellemrum. Kronikker skal udstyres med et vellignende portræt. [debatognavne@kommunen.dk](mailto:debatognavne@kommunen.dk)



**“De snakker og snakker om problemet med politikerlede, men når der skal handles, så svinger de gamle partier hver gang.”**

Pelle Dragsted, MF for Enhedslisten, på Twitter

# Øget fokus på ernæring

## ◦ ernæring

**Af Ghita Parry**, formand for Kost & Ernæringsforbundet, og **Tina Nør Langager**, formand for Ergoterapeutforeningen



**”Det handler i det daglige om at planlægge spisesituationen, så den ældre kan spise selvstændigt og værdigt.”**

Cirka 20 procent af de ældre er i dag underernærede og cirka 75 procent af de ældre på plejecentrene har problemer med at synke, spise og drikke. Det er et problem, som kan blive yderligere forværret, da antallet af ældre over 80 år fordobles frem mod 2050. Derfor er det nødvendigt, at kommunerne i langt højere grad end i dag har fokus såvel på den mad, der serveres for de hjemmeboende ældre og på plejecentrene, som på den træning og rådgivning, der gives til de ældre om, hvordan de bedst muligt kan spise og synke maden.

Et godt sted at begynde er ved at bruge kosthåndbogen. dk, der blev lanceret i midten

af december måned. Den om sætter på en enkel måde de officielle anbefalinger til både konkret hverdagsmad og specialkost såsom dysfagi-diæt, der kan spises af borgere med tygge- og synkebesvær.

For at undgå unødigt vægttab blandt de ældre kræver det ikke kun veltilberedt mad i den rette konsistens, men også, at både den ældre, de pårørende og plejepersonalet vejledes i, hvordan den ældre

kan spise. Der kan være behov for spisetræning, særligt bestik eller fokus på, hvordan den ældre skal sidde for at kunne drikke, spise og synke maden ordentligt.

Det handler i det daglige om at planlægge spisesituationen, så den ældre kan spise selvstændigt og værdigt.

Selvom det kræver lidt ekstra energi, er det en indsats, som betaler sig. Ikke kun for de ældre, som får øget livs-

kvalitet, får et mere aktivt hverdagsliv og får genskabt en af de vigtigste sociale aktiviteter i livet. Indsatsen betaler sig også samfundsmæssigt. Når de ældre ikke længere i samme omfang fejlsynker, får de færre tilfælde af lungebetændelse, og maden gør dem stærkere og mindre plejekrævende. Det fører til færre indlæggelser og genindlæggelser på sygehusene, som koster det offentlige mange penge.

En bedre ældrepleje og bedre samfundsøkonomi kan på den måde sagtens gå hånd i hånd. Det kræver dog, at politikerne bevidst prioriterer ernæringsindsatsen i hjemmeplejen og på plejecentrene ved hjælp af tværgående ernæringsteam, som blandt andet kan bestå af ernæringsassistenter, ergoterapeuter, professionsbachelor i ernæring og sundhed, kliniske diætister, fysioterapeuter og tandplejere. ◦

## Antallet af uddannelser i Det Lokale Danmark skal forøges markant

### ◦ udkant

**Af Jacob Fastrup**, formand for Danmark på Vippen, på vegne af alle fremmødte på Danmark på Vippens generalforsamling i Middelfart den 30. januar 2017

Danmark på Vippen dokumenterede i efteråret 2016 i en rapport om de videregående uddannelsers geografiske placering i Danmark, at 80 procent af uddannelsespladserne er placeret i hovedstadsområdet, Aarhus, Odense og Aalborg. Samtidig dokumenterer Danmark på Vippen, at centraliseringen fortsætter ufortrødent: Fra 2009 til 2016 blev knap 16.000, eller hvad der svarer til 80 procent af alle nye uddannelsespladser, oprettet i de fire store byområder.

Alle medlemmer af Danmark på Vippen mener, at en decentralisering af de videregående uddannelser er afgørende i forhold til at skabe et Danmark i balance. Når man samler 80 procent af de videregående uddannelser i de fire store byområder, er de unges vandring fra land til storby ikke en naturlov, men en konsekvens af årtiers centralisering.

Derfor foreslår Danmark på Vippen følgende:

For at skabe en afbalanceret udvikling i hele Danmark og i erkendelse af, at Danmarks overskudsgivende nettoeksport i overvejende grad bliver skabt i Det Lokale Danmark, skal der etableres flere uddannelsespladser udenfor de store byområder, så der også fremadrettet er lærere, sygeplejersker, ingeniører med videre overalt i landet. Derfor skal:

50 procent af alle uddannelsespladser på professionshøjskoler og erhvervsakademier fremadrettet oprettes udenfor de fire store byer.

10 procent af alle uddannelsespladser på universitetsniveau fremadrettet oprettes udenfor de fire store byer.

Udbuddet af videregående uddannelser skal i langt højere grad tage udgangspunkt i et regionalt perspektiv, så vi fremadrettet får de erhvervsmæssige styrkepositioner, der er forskellige fra område til område, til at spille bedre sammen med uddannelserne. Ved at kortlægge de aktuelle og fremtidige behov for uddannelser og arbejdsmarkedsprofiler regionalt og lokalt kan Danmark via et samarbejde mellem Folketinget,

regioner, kommuner, uddannelsesinstitutioner og virksomheder skabe klynger i verdensklasse.

### **Dimittender bliver boende**

Centraliseringen på uddannelsesområdet er en tikkende bombe under vores velfærdssamfund. Det er nemlig et faktum, at langt størstedelen af alle dimittender bliver boende i de enkelte uddannelsesinstitutioners dækningsområde. Dermed er det også de enkelte uddannelsesinstitutioner, der sikrer forsyningen til det lokale arbejdsmarked. Men når 80 procent af uddannelsespladserne er placeret i de fire store byområder, uddanner vi i Danmark først og fremmest til det arbejdsmarked, som ligger her.

Den udvikling skal vi være meget opmærksomme på, hvis vi fremadrettet skal sikre højtuddannet arbejdskraft til vores vigtige eksportvirksomheder, der i overvejende grad ligger udenfor de fire store byer. Vi skal have sat en stopper for den, hvis vi skal sikre, at der er sygeplejersker,

**Centraliseringen på uddannelsesområdet er en tikkende bombe under vores velfærdssamfund.**

pædagoger og folkeskolelærere til stede i hele landet.

Frem mod 2030 vil antallet af personer med en videregående uddannelse stige med 40 procent i forhold til 2013. Det svarer ifølge Uddannelses- og Forskningsministeriet til 350.000 personer. Danmark på Vippen har udarbejdet en fremskrivning, der viser, at hvis den nuværende fordeling af uddannelsespladser fastholdes, vil hovedstadsområdet, Aarhus, Odense og Aalborg få 280.000 af de 350.000 ekstra uddannelsespladser. Dermed ødelægger man én gang for alle balancen i Danmark.

Hvis derimod Danmark på Vippens forslag føres ud i livet, vil 32 procent eller knap 114.000 af alle nye uddannelsespladser ligge udenfor de fire store byer i 2030. Det vil være med til at skabe vækst og udvikling i hele Danmark.

# Ny planlov kan give studerende tag over hovedet

## ◦ studieboliger

**Af Søren Tscherning**, formand for Dansk Byggeri Hovedstaden

København er Danmarks studieby nummer ét. Her er der flest uddannelser, og det betyder også, at der her er flest studerende, som leder efter en bolig. Ikke hvilken som helst bolig, men en, de kan betale med en SU og et studiejob. Det giver hvert år store problemer, og selvom udfordringen er gået op for politikerne på Københavns Rådhus, er kommunens byggeri af studieboliger utilstrækkeligt.

Den nye planlov giver heldigvis mulighed for, at kommunen kan dispensere fra lokalplanen og gøre det muligt at stille for eksempel midlertidige pavillonbygninger op til studerende, der mangler tag over hovedet og et sted, hvor de kan finde ro til at koncentrere sig om deres uddannelse. Det vil være et plus både for København som studieby og for de unge, som skal læse i hovedstaden.

Der er i den nye planlov lagt op til, at dispensationen må vare ti år. Det er givtigt, at det nu er blevet muligt at give denne dispensation, og ikke mindst, at perioden er blevet udvidet fra tre år, som politikerne først lagde op til, til ti år. En længere tidshorisont vil give politikerne på rådhuset mulighed for at sikre tag over hovedet til de unge i den tid, det tager politikerne at få bygget nok permanente studieboliger. Desuden vil det give flere boliger, fordi det bedre kan betale sig økonomisk for virksomhederne at bygge, når de midlertidige boliger må stå i længere tid. Hvis der derudover for eksempel skal etableres et attraktivt udemiljø rundt omkring de midlertidige boliger, er en længere tidshorisont også en klar fordel.

Byggebranchen er klar til at udføre arbejdet med de midlertidige boliger, og den ny planlov løser et stort problem i studiebyerne, men det er vigtigt, at der også tænkes langsigtet, så effekten bliver så stor som mulig. ◦

## Kort skoledagen ned og giv lærerne tid til bedre forberedelse

### ◦ folkeskole

**Af Jakob Sølvhøj**, gruppeformand og undervisningsordfører (EL)

Skoledagens længde er et hedt emne i diskussionerne blandt landets skoleelever op til skolevalget den 2. februar, og inden længe bliver det Folketingets tur til at tage stilling til skoledagens varighed. Kritikken er haglet ned over de lange skoledage, og Enhedslisten fremsætter nu forslag om at give kommuner og skolebestyrelser mulighed for at indføre kortere dage for eleverne. Den nye undervisningsminister ønsker at give skolerne større frihed. Vi opfordrer ministeren til at gøre frihedsdagsordenen konkret.

Hvis partierne bag folkeskolereformen havde håbet, at utilfredsheden med de lange skoledage ville gå i sig selv, må de nu erkende, at de tog fejl. Kritikken er usvækket, og det er helt uholdbart, at et politisk flertal stædigt holder fast i en udvidelse af skoledagen, som undsiger så massivt af elever, forældre og lærere.

Oplevelsen af trætte elever, der har for ringe udbytte af undervisningen sidst på dagen, kan mange lærere gen-

kende, og mange elever og forældre beklager, at det er svært at finde tid og energi til fritidsaktiviteter, når skoledagen slutter for sent.

Den negative effekt af de lange skoledage er blevet forstærket af, at finansieringen af den længere undervisningstid blev fundet ved at skære i lærernes forberedelsestid gennem lovindgrebet i lærernes overenskomst. Det har givet lærerne helt urimelige arbejdsvilkår, og Enhedslisten foreslår derfor, at hovedparten af de penge, der spares ved at afkorte skoledagen, anvendes til at udvide lærernes forberedelsestid - og til at genoprette de åbningstider i fritidsordninger og klubber, der blev skåret ned, da skoledagen blev forlænget.

Jeg håber, undervisningsministeren vil bruge sin nye position til at give kommunerne og skolerne frihed til at kort skoledagen ned. Det er særdeles positivt, at der også blandt partierne bag folkeskolereformen har bredt sig en kritik af skoledagens længde. Nu får partierne snart lejlighed til at tage konsekvensen af kritikken, når Enhedslistens forslag kommer til behandling. ◦

# 36,7%

af 428 statslige IT-systemer, der er kritiske for statens virke, er i så dårlig en forfatning på grund af manglende vedligeholdelse, at de risikerer at blive ramt af nedbrud og hackerangreb.

Kilde: Regeringens kasseeftersyn på IT-området



## Vennetjenester og lovovertrædelser i det offentlige: Hverdagen indeholder fundamentale krænkelser af menigmand

På Jernbanepladsen i Kolding står en statue af Chresten Berg, partiet Venstres første og største leder. Når jeg gennem årene har passeret Jernbanepladsen, er jeg altid gået hen til statuen og har stået der et par minutter for at mindes alt det, Chresten Berg stod for. Jeg tænkte især på hans valgsprog, som er indgraveret på statuen: 'Gå aldrig på akkord med uretten.' Det er tankevækkende, at det, partiet Venstre i dag repræsenterer, forekommer at stå i fuldstændig modsætning til Chresten Berg. Det understregede Venstres nuværende formand, da han for et par år siden fastslog, at han - på trods af en husstandsindkomst på cirka 2.5 millioner kroner om året - ikke havde "en så robust økonomi," at han blandt andet var i stand til at betale for sine egne underbukser.

En sådan udtalelse er med til at forklare, hvorfor politikerleden og mistilliden til myndighederne har nået sådanne højder i disse år. Mange borgere landet over oplever i dag en myndighedsbehandling, som de finder helt urimelig og i mange tilfælde også ulovlig.

De forhenværende departementschefer Peter Loft og Jørgen Rosted har da også for nylig fastslået: "Embedsværket er sygt." Jeg tror, at langt hovedparten af os er helt enig i første sætning i fortalen til Jyske Lov: Med lov skal land bygges. Men dette forudsætter, at både borgere og myndigheder respekterer denne forudsætning på samme måde. Og her har myndighederne i meget vidt omfang svigtet i de senere år. Et svigt, der indeholder bevidste lovovertrædelser, løgne og betydelig forskelsbehandling, fordi vennetjenesterne nærmest er eksploderet; hvilket den aktuelle sag fra Rigspolitiet understreger, hvor afdelingschef Bettina Jensen (hun koster skatteyderne cirka 1,2 million kroner om året) ulovligt har givet sine veninder og venner opgaver uden udbud for cirka 50 millioner kroner og dermed formentlig påført skatteyderne et tab på 5-10 millioner kroner.

### Sagsbehandlere aner ingenting

Da Valdemar Sejr gav Jyske Lov i marts 1241, tilføjede han klogt og rigtigt:

'Ingen lov må vedtages, som strider mod menigmands retfærdighed. Lovgivere og dommere, der krænker denne lov, skal stå til regnskab herfor og fratages deres høje embeder.'

Hverdagen indeholder landet over fundamentale krænkelser af menigmand, der i almindelighed er helt uden personlige konsekvenser for dem, der har ansvaret for disse overgreb. Hvorfor er det gået så galt? En af forklaringerne ligger i kommunalreformen per 1.1.2007. Mange kommuner blev meget store og helt uden egentlig sammenhængskraft. Med kommunalreformen blev amterne også nedlagt. Hidtil havde amterne især indenfor planlægnings- og miljøområderne stoppet de fleste og værste kommunale lovovertrædelser. Så nedlæggelsen af amterne satte rigtig gang i målbevidste kommunale lovovertrædelser især i relation til de vennetjenester, som kommunernes ledelser tilgodeså vennerne med. Vennetjenester, som jo også ud fra princippet om 'noget for noget' kunne vise sig lønsomme, når det drejede sig om bidrag til valgkampe og lignende for ek-



Her fejres statsborgerskabsdagen på Christiansborg. Men at være borger i Danmark kan være forbundet med krænkelser af fundamentale rettigheder, mener tidligere borgmester Uffe Thorndahl (K), der skyder med skarpt mod offentlige myndigheder.

Foto: Sofia Buck, Polfoto

sempel via de lokale erhvervsklubber.

Danmarks Radio bragte for nogle år tilbage en beskrivelse af disse økonomiske sammenhænge. Her blev det omtalt, at der var etableret en erhvervsforening i København med navnet Københavns Fremtid. Foreningens formål var imidlertid tilsyneladende kun at indsamle penge til Søren Pinds personlige valgkampe. Søren Pind var på det tidspunkt Københavns borgmester for teknik og miljø. En håndværksmester gav i TV udtryk for, at han følte sig truet til at blive medlem og betale et stort kontingent for at være sikker på, at kunne bevare sine opgaver for Københavns Kommune.

Samtidig med kommunalreformen blev de amtslige tilsynsråd også nedlagt og erstattet af en både kapacitetsmæssigt og kvalitetsmæssigt helt utilstrækkelig Statsforvaltning. Statsforvaltningen varetager sit ansvar så ringe sammenholdt med den respekt, der i almindelighed stod om tilsynsrådenes virke, at man i dag kan konstatere, at kommunerne stort set ingen respekt har for Statsforvaltningen.

En meget stor del af de sagsbehandlere, der træffer myndighedsafgørelser ofte med meget store konsekvenser for de borgere, afgørelserne vedrører, aner simpelthen ingenting om de helt fundamentale rammer for myndighedsudøvelsen. Det gælder helt centrale love som forvaltningsloven og styrelsesloven og også de helt centrale principper som officialprincippet, den forvaltningsretlige ligheds-

grundsætning og proportionalitetsprincippet. Forhenværende ambassadør Niels Erik Andersen har derfor også i foråret 2016 offentligt understreget, at vi i dag ikke har en embedsmandskultur, vi kan være bekendt.

### Demokrati i det tidligere DDR?

Jeg vil nedenfor beskrive nogle enkelte eksempler på, hvor galt det står til med retssikkerheden i landet på trods af, at Personalestyrelsen, Danske Regioner og Kommunernes Landsforening i 2007 fastsatte et regelsæt for 'God adfærd i det offentlige.' Regelsættet indledes med en beskrivelse af de grundlæggende værdier for den offentlige forvaltning:

'Den offentlige sektor bygger på værdier som åbenhed, demokrati, retssikkerhed, integritet, uvildighed, habilitet og loyalitet.'

Dette virker for mange borgere nærmest som en karikatur i forhold til den oplevede virkelighed. Det svarer da også nærmest til at hævde, at der var demokrati i det tidligere DDR, Deutsche Demokratische Republik.

1. En bestyrelse i et forsyningsselskab afholder en julefrokost for 8 personer på en kro. Bestyrelsen tager afsted i en minibuss i god tid - dagen før - og når at drikke 47 øl på vejen. Den trætte bestyrelse går til ro, efter at de sidste værtshuse er besøgt kl. 01.30. Næste dag afvikles julefrokosten, og der køres hjem fra kroen ved 3-tiden, efter at der er blevet drukket cirka 100 genstande under frokosten af de 8 deltagere. Den samlede udgift for denne julefrokost for 8 bliver

"Jeg tror, at langt hovedparten af os er helt enig i første sætning i fortalen til Jyske Lov: Med lov skal land bygges. Men dette forudsætter, at både borgere og myndigheder respekterer denne forudsætning på samme måde. Og her har myndighederne i meget vidt omfang svigtet i de senere år."

cirka 50.000 kroner.

2. En kommunaldirektør har været ansat så længe, at kommunen må indgå en generationsskifteaftale for at kunne "holde på" direktøren. Aftalen indebærer et årligt generationsskiftetillæg på cirka 160.000 kroner. Aftalen er udløbet, men kommunaldirektøren sidder fortsat på posten - også med generationsskiftetillæg. På trods af fremskreden alder har kommunaldirektøren en helt utrolig rejseaktivitet, idet han, på skatteydernes regning rejser cirka 45 dage om året. Han bor på dyre luksushoteller og spiser og drikker det dyreste, der findes på spisekortene.

3. En våbenhandel får dispensation af politiet - efter våbenbekendtgørelsen - til salg af våben og ammunition med videre. Den kan kun lovligt gives, såfremt der er sikkerhed for, at våben med videre kan opbevares på betryggende vis. Dispensationen er forvaltningsretligt ejendommelig, fordi politiet samtidig fører en straffesag med krav om fængsel til våbenhandlens ejere på grund af 17 konstaterede overtrædelser af våbenloven og eksplosivbekendtgørelsen. Hvordan kan dette lade sig gøre i et land, der betegner sig selv som et retssamfund? Et meget relevant spørgsmål, som politiet, Rigspolitiet og Justitsministeriet helt konsekvent har afvist at svare på.

Ovenstående er blot nogle få eksempler. Jeg kunne bruge et helt særnummer af *Kommunen* til at skrive om alle de øvrige. Men det er klart, at når det, der foregår for skatteydernes penge, er så kritisabelt, som eksemplerne viser, så er borgernes vrede og det, der er stærkere, heller ikke til at tage fejl af. Jeg har således hørt flere borgere sige:

Myndighederne er ikke vores venner - de er vores fjender.

Af Uffe Thorndahl, tidligere konservativ borgmester i Hørsholm Kommune. Medstifter af Borgerretsbevægelsen.

Send navnestof til os:

Skriv til os, hvis karriereskift eller lignende skal nævnes her på siderne. Husk at medsende et vellignende portræt.  
debatognavne@kommunen.dk



“Mange af de gamle og meget kritiske systemer er ikke blevet ordentligt vedligeholdt. Derfor står vi nu med en række kritiske it-systemer, som er i dårlig stand. Det er i sig selv skræmmende, fordi det øger risikoen for nedbrud og kompromittering.”  
Sophie Løhde, minister for offentlig innovation, til Finans.dk

7. FEBRUAR

Åbent samråd om indsatsen overfor patienter med hjerneskade

Sundheds- og Ældreudvalget har kaldt sundhedsminister Ellen Trane Nørby (V) i samråd for at svare på spørgsmål om indsatsen overfor patienter med hjerneskade.  
Udvalget har bedt ministeren kommentere statsrevisorernes beretning ”Beretning om indsatsen overfor patienter med hjerne-skade” (nr. 4/2016) og redegøre for, hvilke initiativer sundhedsministeren og ældreministeren vil iværksætte i kommunerne, sundhedsvæsenet og Sundheds- og Ældreministeriet for at styrke sammenhæng og kvalitet i genoptræningen af patienter med hjerneskade, herunder hvad ministeren vil gøre for, at der fremover ikke er lang ventetid på genoptræning i nogle kommuner.  
Samrådsspørgsmålet er stillet efter ønske fra Kirsten Nor-mann Andersen (SF).  
Lokale S-092 på Christiansborg klokken 14.30

7. FEBRUAR

Åbent samråd om trafik al ligestilling for danske øer

Transport-, Bygnings- og Boligudvalget har indkaldt transport-, bygnings- og boligminister Ole Birk Olesen og økonomi- og indenrigsminister Simon Emil Ammitzbøll i åbent samråd om regeringens holdning til såkaldt trafik al ligestilling for de danske øer.  
Udvalget ønsker under samrådet blandt andet svar på, om ministrene er enige i, at ”betalingsringen mellem fastlandet og vores øer er den største trussel mod vores ø-samfund i Danmark” (Anders Johansson, K), og om det er regeringens holdning, at der skal indføres fuld trafik al ligestilling, så det kommer til at koste det samme at sejle en kilometer, som det koster at køre en kilometer ad landevej, som både V, K og LA har talt for.  
Samrådsspørgsmålene er stillet efter ønske fra Rasmus Prehn (S) og Lea Wermelin (S).  
Lokale 1-133 på Christiansborg klokken 13.30

7. FEBRUAR

Åbent samråd med undervisningsministeren om regeringens pulje på 500 millioner kroner til lavt præsterende skoler, som løfter deres elever fagligt

Folketingets Undervisningsudvalg har kaldt undervisningsminister Merete Riisager (LA) i samråd for at svare på spørgsmål om regeringens pulje på 500 millioner kroner til lavt præsterende skoler, som løfter deres elever fagligt.  
Udvalget har bedt ministeren redegøre for:  
• Hvordan vil man udmønte den i regeringsgrundlaget omtalte pulje på 500 millioner kroner over tre år målrettet 100 udvalgte skoler?  
• Hvordan forholder ministeren sig til Skolelederforeningens bekymringer i forhold til den model, regeringen påtænker at tildele pengene på baggrund af, i artiklen ”Regeringens plan om belønning til skoler møder skepsis” i Altinget.dk den 2. december 2016?  
• Hvordan vil ministeren sikre sig, at pengene rent faktisk går til de skoler med det største behov og de største udfordringer i forhold til at løfte eleverne fagligt?  
Samrådsspørgsmålene er stillet efter ønske fra Annette Lind (S).  
Lokale 2-080 på Christiansborg klokken 15.15

8. FEBRUAR

Åbent samråd om lægemanglen i landdistrikterne

Udvalget for Landdistrikter og Øer har kaldt sundhedsministeren i samråd om lægemanglen i landdistrikterne.  
Udvalget har bedt ministeren redegøre for konsekvensen for landdistrikterne - som i forvejen oplever lægemangel - af, at 56,1 procent af de praktiserende læger har lukket deres praksis for nye patienter per 1. september 2016, samt om ministeren mener, at det er rimeligt, at borgere risikerer at skulle ud i en radius på 25-30 km for at finde en ny praktiserende læge.  
Udvalget har endvidere bedt ministeren redegøre for, hvilke initiativer ministeren vil tage for at gøre det lettere at få adgang til en praktiserende læge i landdistrikterne.  
Samrådsspørgsmålene er stillet efter ønske fra Magnus Heu-nicke (S).  
Regeringens lægedækningsudvalg har - efter samrådsspørgs-målene er stillet - afgivet rapport om lægedækningen i hele Danmark.  
Lokale 2-080 på Christiansborg klokken 11.00



Hvordan skal kommunerne fastholde det nuværende serviceniveau for ældre? Det vil Socialdemokraternes ældre-ordfører Astrid Krag gerne vide og har derfor endnu en gang kaldt ældreminister Thyra Frank i åbent samråd i Folke-tingets Sundheds- og Ældreudvalg.

9. FEBRUAR

Åbent samråd om det offentlige forbrug og serviceniveau for de ældre

Folketingets Sundheds- og Ældreudvalg har kaldt ældreminister Thyra Frank i åbent samråd om det offentlige forbrug og serviceniveau for de ældre.  
Udvalget har bedt ministeren svare på, om ministeren anerkender, at VLAK-regeringens målsætning om, at det offentlige forbrug kun skal stige med 0,3 procent årlig, hvilket svarer til cirka 1,5 milliard kroner om året, vil føre til markante velfærdsforringelser for de ældre, når Finansministeriets egne beregninger viser, at det demografiske træk alene som følge af flere ældre

over 65 år vil udgøre 2,5-3 milliarder kroner årlig frem til 2025?  
Hvordan mener ministeren, at kom-munerne skal sikre en værdig ældre-pleje, når der vil mangle 1-1,5 milliard kroner om året blot for at opretholde det nuværende serviceniveau for de ældre?  
Samrådsspørgsmålene er stillet efter ønske fra Astrid Krag (S)  
Lokale 1-133 på Christiansborg klokken 15.00

9. FEBRUAR

Åbent samråd om økonomisk ulighed

Folketingets Finansudvalg har kaldt økonomi- og indenrigsminister Simon Emil Ammitzbøll i åbent samråd om økonomisk ulighed.  
Udvalget har bedt økonomi- og indenrigsministeren svare på, om det er regeringens politik ikke at beskæftige sig med økonomisk ulighed, om regeringen aktivt vil arbejde for at øge den økonomiske ulighed i de kommende år, og om regeringen er uenig med blandt andet IMF i, at øget ulighed mindsker væksten i økonomien.  
Samrådsspørgsmålene er stillet efter ønske fra Benny Engelbrecht (S) og Pernille Rosenkrantz-Theil (S).  
Lokale 2-011 på Christiansborg klokken 13.00

9. FEBRUAR

Åbent samråd om reduktion af antallet af offentligt ansatte

Folketingets Finansudvalg har kaldt finansministeren i åbent samråd om reduktion af antallet af offentligt ansatte.  
Udvalget har bedt finansministeren om at redegøre for, om det er regeringens politik at reducere antallet af offentligt ansatte med 14.000.  
Samrådsspørgsmålet er stillet efter ønske fra Benny Engelbrecht (S).  
Lokale 2-011 på Christiansborg klokken 14.00

27. FEBRUAR

Offentlig høring i Folketinget: Dansk landdistrikts-politik i nyere tid

Landdistrikternes Fællesråd og Københavns Universitet inviterer i samarbejde med Folketingets Udvalg for Landdistrikter og Øer til folketingshøring om dansk landdistriktspolitik i nyere tid. På høringen vil der blandt andet kunne høres indlæg af: Hanne Wittorff Tanvig, landdistriktsforsker, Københavns Uni-versitet, Henrik Vejre, sektionsleder for Landskabsarkitektur og Planlægning, Institut for Geovidenskab og Naturforvaltning, Københavns Universitet, Steffen Damsgaard, formand, Landdistrikternes Fællesråd, Egon Noe, leder af Center for Landdistriktsforskning, Syddansk Universitet, og Niels Jørgen Mau Pedersen, projektchef, KORA, Det Nationale Institut for Kommuner og Regioners Analyse og Forskning.  
Landstingssalen på Christiansborg klokken 9.30

28. FEBRUAR

KL's Beskæftigelsestræf 2017

KL's Beskæftigelsestræf 2017 vover blandt andet et kig ud i fremtiden og forsøger at zoome ind på, hvilke tendenser og vil-kår fremtidens jobcenter og arbejdsmarked skal tage højde for.  
Deltagerne skal selv være med til at spå om udviklingen og reflektere over, hvilken indflydelse det får på deres arbejde på sigt. Hvordan påvirker det de ledige, og hvilke muligheder vil der opstå?  
Herudover vil deltagerne få præsenteret konkrete tiltag, hvor der er tænkt ud af boksen, og hvor der brydes med traditio-nelle indsatser og tilgange.  
Comwell Kolding klokken 9.30

1,8

million kroner var nettoformuen for en dansk gennemsnitsfamilie ved udgangen af 2015. Det er en stigning på 5,1 procent siden 2014. De fattigste 10 procents formue er i samme periode faldet med næsten 15.000 kroner, mens de rigeste 10 procents formue er steget med 375.000 kroner.

Kilde: dknyt

## Venstre-ballade på Stevns har gjort partiets borgmester til løsgænger

**Først røg flertallet, så partifællernes tillid, og nu står Stevns-borgmester Mogens Haugaard Nielsen tilbage uden parti og Venstre uden borgmesterposten.**

### netværk

Af Michael Kjærgård  
michael@kommunen.dk

Efter flere års fortløbende politisk sammenbrud blev der sidste weekend tilføjet endnu en nuance for Stevns-borgmester Mogens Haugaard Nielsen, da han meldte sig ud af Venstre for at blive løsgænger. En meget usædvanlig situation for en borgmester, men i den praktiske politiske virkelighed på Stevns kun netop en nuanceforskel i forhold til den stadig højere grad af isolation, Mogens Haugaard Nielsen har måttet se sig selv i.

Den udløsende faktor var vælgerforeningens generalforsamling ugen forinden, hvor et overbevisende flertal stemte for et nyt opstillingsmøde med henblik på at finde en ny spidskandidat. Den slags er det ikke hverdagskost for en siddende borgmester at skulle finde sig i, og da slet ikke to gange, for tilbage i august måtte Mogens Haugaard Nielsen igennem et lignende forløb, som endte med, at han slog modkandidaten med blot syv stemmer.

En udmærket illustration af, hvor splittet Venstre var. Allerede dengang lod udviklingen i Venstre og i Stevns Byråd sig i det hele taget bedst sammenligne med et trafikuheld i slow-motion, hvor tilskuerne tydeligt kan se, hvad der er på vej til at ske, men ikke har mulighed for at forhindre det.

### Fælles front

Allerede inden det opstillingsmøde, hvor Mogens Haugaard Nielsen overlevede det første angreb mod ham, var der forsvundet to mandater fra det konstitueringsflertal på 12 mandater ud af 19, som gjorde ham til borgmester efter KV13. Det var De Radikale, der havde fået nok og minimerede borgmesterflertallet til 10-9.

Efter et slet håndteret budgetforløb gik Dansk Folkepartis to byrådsmedlemmer samme vej og forvandlede flertallet til et 8-11-min-dretal, og derefter skete der, jævnfør sammenligningen med færdselsuheldet, det uundgåelige, at det, der indtil da havde været oppositionen, konstituerede sig som ny flertalsgruppe og bare for en ordens skyld fratog borgme-

sterpartiet en af dets udvalgsformandsposter.

Når alle - fra Enhedslisten over Socialdemokratiet og De Radikale til en løsgænger (eks-V) og Dansk Folkeparti - kan blive enige om at danne fælles front mod en borgmester i denne valgperiode, hvor store er chancerne så for, at nogle af dem på valgnatten efter KV17 pludselig synes, at de gerne vil have ham som borgmester i fire år mere? Svaret giver sig selv, og netop den overvejelse var den begrundelse, der blev fremført med mest vægt for at retfærdiggøre endnu et forsøg på at skaffe sig af med borgmesteren som spidskandidat.

I anden omgang lykkedes det allerede inden det nye opstillingsmøde. Tirsdag 28. februar mødes vælgerforeningens medlemmer på ny for at afgøre, hvem de vil sætte i spidsen for et forsøg på at generobre borgmesterposten og - ikke at forglemme - få samling på partiet igen. Ikke en mindre vigtig eller mindre vanskelig opgave.

### Ny spidskandidat

Splittelsen i Venstre på Stevns rækker helt tilbage til før KV13, hvor en personstrid mellem Mogens Haugaard Nielsen og den daværende modkandidat til spidskandidaturet blev grundlagt. Blot et år inde i valgperioden var det umuligt at lægge låg over uoverensstemmelserne, og vælgerforeningens bestyrelse havde gennem hele 2015 den interne ballade som selvstændigt dagsordenspunkt på næsten alle bestyrelsesmøder.

Undervejs havde man endda indforskrevet støtte fra Venstres landsorganisation, men lige lidt hjalp det, og to byrådsmedlemmer forlod Venstre - den ene frivilligt, den anden ikke. Den tilsyneladende ydre årsag til bruddet var uenighed om fredning eller ej af Stevns Klint, efter den var blevet udnævnt til UNESCO Verdensarv, men hvis ikke det havde været dét, ville det utvivlsomt være blevet noget andet.

For Venstre på Stevns er Mogens Haugaard Nielsen nu ikke længere et internt problem, skønt situationen langt fra er problemfri. Først og fremmest skal der hurtigt findes en spidskandidat, som alle kan samles om, i stedet for, at det bliver afsæt for en ny personstrid mellem vinderen og taberen. Og skønt borgmesteren ikke internt er et problem for Venstre, så udgør han stadig en uberegnelig faktor for sit gamle parti, når han på et tidspunkt beslutter, om han vil danne sin egen liste til KV17 eller vælger at stille op for et andet parti i konkurrence med sine tidligere partifæller. ●



**Stevns' borgmester Mogens** Haugaard Nielsen har efter en længerevarende intern strid i Venstres vælgerforening meldt sig ud af partiet og fortsætter på borgmesterposten som løsgænger.

Foto: Morten Langkilde / Polfoto

## Kommuner

### LANGELAND

#### Ansætter ny kommunaldirektør

Langeland Kommune har ansat 56-årige **Benny Balsgaard** som kommunaldirektør per 1. februar. Han har tidligere været direktør i både Faaborg-Midtfyn og Ringe Kommune, men har senest haft en midlertidig stilling som leder af ældreområdet i Billund Kommune.

Ansættelsen af kommunaldirektøren kommer nu, hvor det netop er et år siden, at forhenværende kommunaldirektør Jørgen Christiansen blev fritaget for tjeneste, og kommunen har således været uden direktør i et år.

- Den vision, kommunen har om øget bosætning, udnyttelse af øens mange potentialer og omsætning af ideer og politiske beslutninger til gode løsninger, der vil give kommunen en ny identitet og et positivt image, har tændt mig, siger Benny Balsgaard.

Benny Balsgaard er jyde, født og opvokset i Grindsted-Bylund-området, og startede i 1978 som elev i den daværende Grindsted Kommune, hvor han senere blev sekretariatschef. I perioden 2002-06 var han kommunaldirektør i Ringe, og i 2006 stod han i spidsen for fusionen af de fem kommuner, der blev til Faaborg-Midtfyn Kommune.

Her var han kommunaldirektør fra sammenlægningen i 2007 og frem til 2015, hvor han blev afskediget i forbindelse med, at kommunen iværksatte en omfattende ændring af sin topledelse.

Privat er den nye kommunaldirektør gift med Annette, der er leder af sundhedsplejen i Kolding Kommune, og de har tilsammen fire børn i alderen 25-30 år og ét barnebarn. Parret er på nuværende tidspunkt bosat i Kolding, men det ligger i kortene, at de skal finde en bolig på Langeland, som de kan have samtidig med den i Kolding.

### FREDERIKSHAVN

#### Fyrer direktør

Frederikshavn Kommune har i dag meddelt direktøren for børne-, skole- og arbejdsmarkedsområdet, **Heidi Becker-Rasmussen**, at man ønsker at ophæve hendes ansættelsesforhold snarest, oplyser kommunen på sin hjemmeside.

Årsagen er, at der fra politisk side er udtrykt manglende tillid til Heidi Becker-Rasmussens virke som direktør. Hun er som følge heraf på nuværende tidspunkt sygemeldt og i øvrigt fritaget for tjeneste.

Indtil videre er **Hans Ole Steffensen** konstitueret i hendes job som direktør for Center for Arbejdsmarked, Center for Børn og Skole, Center for Ungdomsskoler/klubber og SSP samt Center for Familie. Han har hidtil været centerchef for socialmyndigheden.

Ifølge Nordjyske har der i længere tid været uro omkring Heidi Becker-Rasmussen.

- Min oplevelse er, at arbejdet i udvalget har ændret sig og fået karakter af 'skjulte dagsordener' og 'fordrejninger' grænsende til manipulation, skrev byrådsmedlem

Pia Karlsen (V) i en pressemeddelelse, da hun i august trak sig fra børne- og ungdomsudvalget.

Desuden har der ifølge Nordjyske været blæst om Center for Familie, som flere gange har overskredet budgettet og derfor er havnet i en sparerunde. Før det var Heidi Becker-Rasmussen for nogle år siden arkitekten bag en række upopulære skolelukninger. ●

## Vore konsulenttydelser

- Det nye byråd/udvalg – arven fra det gamle byråd/udvalg
- Udvikling af organisationen, ydelserne og det gode lederskab
- Rekruttering af topchefer, ledere og nøglemedarbejdere
- Studieture for politikere, ledergrupper, chefforeninger m.fl.
- Visions- og strategiprocesser for byråd, udvalg, direktør og ledergrupper
- Det lokale demokrati og aktivt medborgerskab
- Chef-til-leje

  
H.C. Vestergaard  
LEDELSE STYRING UDVIKLING

Brug proceskonsulenter med topledereerfaring. Den erfaring har vi!  
Tlf. 7022 0272  
[www.hcvestergaard.dk](http://www.hcvestergaard.dk)

## Lundgaard Konsulenterne

- Rekruttering af ledere og nøglemedarbejdere
- Visions- og strategiprocesser for den politiske- og administrative ledelse
- Netværksanalyse – vi kan vise hvordan organisationen i *virkeligheden* arbejder sammen
- Udvikling af ledere og ledergrupper – med eller uden typeprofilværktøjer
- Sparring/coaching med toppolitikere og ledere

[www.lundgaard-konsulenterne.dk](http://www.lundgaard-konsulenterne.dk)


**Af Rune Engelbreth Larsen. Naturen svarer igen**

# Vildere og naturligere natur i Danmark



**H**vad er natur? Det er ikke let at besvare. For nogle er natur kun vild natur, for andre er natur alt andet end by og veje. For nogle er for eksempel rapsmarken også natur, mens den for andre bare er et produktionsareal.

Måske findes 'naturlig' natur slet ikke i Danmark længere? Langt hovedparten af landets areal er jo opdyrket, og store dele af resten er enten asfalteret eller bebygget. Desuden er næsten alle vore skove kunstigt plantet og drænet, og langt de fleste af vore vandløb er kunstigt rettet ud eller lagt i rør.

Danmark er bestemt ikke noget foregangsland, hvad angår natur-prioritering. Eksempelvis er vi den absolutte bundskraber i EU i forhold til, hvor stort (eller rettere hvor lille) et areal der er udlagt som beskyttede Natura 2000-områder. EU's gennemsnit er 18,14 %, men Danmark har kun udpeget 8,34 % af arealet.

Og ifølge en aktuel rapport om overvågningen af Natura 2000-områdernes beskyttede naturtyper gennem tolv år er status for hele 11 ud af 17 blevet direkte forværret i Danmark.

Bedre ser det næppe ud i resten af naturen: "Overvågningen sker på den gode del af Danmarks natur. Når man ser tilbagegang dér, hvor der er opmærksomhed fra statens side, er det et skidt tegn for naturtyper og biodiversitet i hele Danmark," fastslår Bettina Nygaard, der er seniorrådgiver ved Institut for Bioscience ved Aarhus Universitet (Altinget.dk 27.1.2017).

## Leveret bjerge af lort

Måske er det på tide at prioritere mere natur på flere af naturens egne præmisser?

Det indebærer en genetablering af betingelserne for, at dele af vore naturområder kan rumme flere varierede levesteder og en mangfoldighed af arter, der trives fremfor at vantrives.

Ét af de centrale elementer, som i dag glimrer ved sit fravær, er flere forskellige større planteædere. Vi skal jo ikke glemme, at arterne som helhed har udviklet sig i et gensidigt afhængigt samspil gennem titusinder af år, hvor nogle arter har spillet en meget mere gennemgribende rolle for økosystemerne end andre. Det gælder ikke mindst de større planteædere, som på vore breddegrader for få



**Ydre hegn kan være en god løsning. Uden dem kan store planteædere som hjorte eksempelvis lettere møde 'den kunstige død' på stærkt trafikerede veje, og de kan lettere få adgang til den 'kunstige' tilskuds fodring, skriver Rune Engelbreth Larsen.**

Foto: Jens Dresling / Polfoto

tusinde år siden ikke blot inkluderede de velkendte hjortearter, men blandt andet også elg, bison, vildhest, urokse og vildsvin.

Disse dyr har ædt kolossale mængder planter, gnavet og afbarket træer, trampet rundt i jordoverfladen og skabt spirebede, transporteret og spredt frø i pels og via afføring samt fungeret som fødegrundlag for et astronomisk antal ådselbiller og andre nedbrydere, når de er døde. Året rundt har de desuden leveret bjerge af lort, som mange, mange andre arter har været afhængige af.

De har levet på åbne arealer med forskellige naturtyper, og de har levet i skove med mange flere søer og moser og langt flere døde og gamle træer end i dag. Hvorfor? Fordi ingen fældede, flisede og fjernede træerne, der altså fik lov til at fuldende hele deres livscyklus, og fordi ingen drænede og tørlagde skovene - begge dele til gavn for utallige arter.

Jo flere af disse elementer vi kan genetablere, desto flere forskellige arter og varierede levesteder vil have en chance for at leve og klare sig i Danmark. Det siger imidlertid også sig selv, at vi ikke kan genetablere alle disse elementer i størstedelen af landet, fordi der nu engang skal være plads til veje, byer, skov-

brug og landbrug.

Det siger også sig selv, at vi derfor heller ikke kan 'gå tilbage' og få en (100 %) naturlig og vild natur tilbage. Men det, vi kan, er at gå frem i retning af naturligERE og vildERE naturområder. NOGLE steder.

## Slipper ikke for ydre hegn

Større naturreservater med fuld offentlig adgang, men med mere plads til naturens udfoldelser på naturligere præmisser, og en vifte af flere og forskellige planteædere, som får lov til at være en integreret del af de pågældende naturområder - for eksempel vildheste, elge og/eller bisoner.

Det kræver imidlertid også, at dyrene faktisk forbliver indenfor det pågældende naturareal, hvor de skal genetablere samspillet med de øvrige arter, og derfor slipper vi ikke for ydre hegn visse steder. Der skal selvfølgelig fortsat være let adgang for naturgæster gennem låger og porte, så det ikke hindrer naturoplevelsen - som utvivlsomt ville blive endnu større end i dag.

Men hegn er dog problematiske, indvendes det fra forskelligt hold, og hvis hegnet skal være robust nok til for eksempel at holde elge

inde, hindrer det også krondyr i at komme ud, hvilket er 'kunstigt'.

Sådan kan man se på det. Men i så fald glemmer man, at naturen jo langt fra er ukunstig under de eksisterende forhold, og at vi med visse ydre hegn faktisk kan få naturområder, hvor der overordnet set skrues mere ned for det kunstige og mere op for det naturlige.

Et paradoks? Måske ikke, for spørgsmålet er jo, om ikke forholdene i dansk natur i realiteten er mere kunstige UDEN nogle naturområder med ydre hegn?

Uden ydre hegn er der for eksempel en 'kunstig' mangel på en bredere vifte af større planteædere, som mange arter ellers er tilpasset gennem årtusinder. Uden ydre hegn udfolder hjorte og andre større planteædere en 'kunstig' fødesøgningsadfærd på de dyrkede marker. Uden ydre hegn kan de større planteædere lettere møde den 'kunstige' død på de mange stærkt trafikerede veje, der gennemkrydser vores land. Uden ydre hegn er der lettere adgang til den 'kunstige' tilskuds fodring, som hjortene mange steder lokkes med.

Der er med andre ord flere faktorer, der opretholder 'kunstige' forhold i dansk natur i dag, end tilfældet ville være i større naturreservater med flere forskellige planteædere bag hegn, hvor for eksempel trafikdøden ville være afskaffet (eller stærkt minimeret) og fødesøgning på markerne en umulighed.

## Drop 'kunstig' og 'ukunstig'

Camilla Fløjgaard, der er forsker ved Nationalt Center for Miljø og Energi på Aarhus Universitet, påpeger direkte, at krondyr overordnet set faktisk er vildere dyr bag hegn end uden hegn: »Umiddelbart lyder det paradoksalt, men i mange tilfælde lever krondyr i store indhegninger faktisk mere vildt end krondyr, som kan løbe frit rundt i landskabet.« (DR.dk, 25.1.2017).

Så lad os droppe de absolutte størrelser som 'kunstig' og 'ukunstig' natur og bare konstatere, at vildere natur er en reel mulighed bag ydre hegn i større naturområder.

Og eftersom mange forskere længe har fremhævet såvel manglen på plads som manglen på større planteædere som altafgørende dele af problemerne i dansk natur, er det en oplagt vej at gå. Selvfølgelig langt fra overalt, men i en stribe naturreservater som et længe tiltrængt supplement til vore små fragmenterede naturperler.

Lad os også huske på, at for 99,99 % af alle arter er et ydre hegn ingen som helst barriere overhovedet, kun for nogle meget få af de større planteædere - som altså til gengæld kan leve i en vildere natur bag hegnet, hvor deres vildere adfærd gavner mange, mange andre arter.

Summa summarum: Lad os vænne os til tanken om mange færre småhegn i dansk natur, men til gengæld lidt flere og lidt længere ydre hegn nogle steder, hvor naturen får lov til at råde vildere og naturligere. ●

**Rune Engelbreth Larsen** er idéhistoriker og forfatter

I næste nummer af Kommunen

Kommunen nr. 4 udkommer den 13. februar

## Presset

**Næsten 40 procent** af de kommunale chefer går hver uge hjem med ondt i maven og dårlig samvittighed over opgaver, de bare ikke kan nå i deres arbejdstid. Det på trods af, at kommunale chefer arbejder mere, end chefer i det private gør.